

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ
EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK İŞİTSEL
ÖZELLİKTE BİR ÖLÇEĞİN GELİŞTİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OSMAN NURİ ÖZEN

BALIKESİR, 2024

T.C
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ
EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK İŞİTSEL
ÖZELLİKTE BİR ÖLÇEĞİN GELİŞTİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OSMAN NURİ ÖZEN

TEZ DANIŞMANI

DOÇ.DR. H. HAKAN OKAY

BALIKESİR, 2024

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 202112567002 numaralı Osman Nuri ÖZEN'in hazırladığı "Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Beğeni Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik İşitsel Özellikte Bir Ölçeğin Geliştirilmesi" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 12/09/2024 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Üye (Başkan) Prof. Dr. Özge GENÇEL ATAMAN

İmza

Üye (Danışman) Doç.Dr. Hasan Hakan OKAY

İmza

Üye Prof. Dr. Doç. Dr. Ajda ŞENOL SAKİN

İmza

Enstitü Onayı

ETİK BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

12/09/2024

İmza

Adı Soyadı

Osman Nuri ÖZEN

ÖNSÖZ

Müzik dersi, bir milletin varlığının en büyük temsilcisi olan kültürün yegane unsurlarından biri olarak gelecek nesillere aktarılması hususunda önemli rol oynamaktadır. Müzik; edebiyat, mimari, tiyatro ve sinema, halk dansları ve bale, opera ve müzikaller gibi görsel, işitsel ve sahne sanatları ile yakından ilişkilidir. Disiplinler arası birçok alanla ilişkili olarak hayatımızın her alanında yer alan bu ders, öğrenenlerinin iç dünyalarının daha iyi anlaşılmasına olanak sağlayabilmektedir. Öğrencilerin dinledikleri müzik stillerini temsil eden uygun örneklerin öğretici süzgecinden geçerek çalışmalarının yapılması eğitimin niteliğini ve kalitesinin arttıracığını düşündürmektedir. Çalışmamın amacı doğrultusunda aynı okul içinde birbirinden farklı müzik kimlikleri bulunan öğrencilerin sınıf, kademe ve okul bazında hangi türlerde yoğunlaştığının anlaşılması bu dersin daha etkili öğretiminin yapılması adına fikir sunacak şekilde bir işitsel ölçek tasarımının gerekliliğini göstermektedir.

Çalışmamı yürüttüğüm zaman zarfında özellikle öğretmenlik tecrübesine, akademik yol göstericiliğine ve bilgi birikiminin vermiş olduğu konuşma üslubuna hayranlık beslediğim tez danışmanım, saygıdeğer hocam Doç. Dr. Hasan Hakan OKAY'a minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

Bu çalışmaya gönüllü katılarak veri toplama sürecinde verdikleri samimi cevapları ve sabırları için Öznur Kahraman İmam Hatip Ortaokulu ve Vakıflar Ortaokulu öğrencilerine, öğretmenleri ve idarecilerine; değerli meslektaşlarım Ezgi FIRAT ve Mehmet Emin DURMAZ'a çalışmalarında gösterdikleri yardımları için teşekkürlerimi sunarım.

BALIKESİR, 2024

OSMAN NURİ ÖZEN

ÖZET

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK BEĞENİ EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK İŞİTSEL ÖZELLİKTE BİR ÖLÇEĞİN GELİŞTİRİLMESİ

ÖZEN, Osman Nuri

Yüksek Lisans, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan Hakan OKAY

2024, 54 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin müzik beğenilerini dinledikleri müziklere göre belirlemek üzere işitsel özellikte güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı geliştirmektir. Müzik beğenisi, kişilerin dinlemeyi seçtikleri müziklerle ilgili olarak çok sayıda değişkenin etkide bulunduğu karmaşık bir konudur. Aynı zamanda müzik eğitimi ile doğrudan ilintili olup, ilköğretim öğrencilerinin müzikal yaşantılarının anlaşılmasına olanak sağlamaktadır.

Geliştirilen işitsel özellikteki ölçeğin kız popülasyonunda yapılan güvenirlik ve geçerlik sonuçlarında nihai olarak altı faktörden oluşan 18 maddelik tüm uygulaması 8 dakika süren bir ölçek ortaya konulmuştur. Cronbach's Alfa sayısı $\alpha=,707$, açıklanan toplam varyans oranı 69,631 olarak yüksek bir değer taşımaktadır. Erkek öğrencilerle yapılan ölçümlerde ise ölçeğin beklenen değerleri karşılamadığı görülmüş, ölçek sadece kız öğrencilerle sınırlı kalmıştır.

Öncelikle ölçeğin erkek popülasyonunda da geçerlik ve güvenirliğinin sağlanması için ölçeğin geliştirilme sürecinin yeni araştırmaların konusu olması gerekmektedir. Bununla birlikte ilgili ölçeğin okul ortamlarında kullanılacak müzikal materyalin geliştirilmesinden, sınıf, okul veya ilçe düzeyinde müzikal beğeni profili çıkartılarak kültür politikaları oluşturulmasına kadar olanak sağlayarak alana önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim ve Öğretim, Müzik, Müzik Beğenisi

ABSTRACT

DEVELOPMENT OF AN AUDITORY SCALE FOR DETERMINING THE MUSIC TASTE TENDENCIES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

ÖZEN, Osman Nuri

Master Thesis, Department of Fine Arts Education of Music Education Science

Advisor: Assoc. Dr. Hasan Hakan OKAY

2024, 54 pages

The purpose of this study is to develop a reliable and valid auditory measurement tool to determine the musical tastes of secondary school students according to the music they listen to. Music taste is a complex issue that is affected by many variables related to the music people choose to listen to. It is also directly related to music education and allows the understanding of the musical experiences of primary school students.

In the reliability and validity results of the developed auditory scale conducted on the female population, a scale consisting of 18 items consisting of six factors and whose entire application took 8 minutes was finally presented. Cronbach's Alpha number is $\alpha=,707$, and the total variance explained rate is 69.631, which is a high value. In the measurements conducted with male students, it was observed that the scale did not meet the expected values and was limited to female students only.

First of all, the development process of the scale should be the subject of new research in order to ensure its validity and reliability in the male population. In addition, it is thought that the relevant scale will make significant contributions to the field by enabling the development of musical materials to be used in school environments and the creation of cultural policies by creating musical taste profiles at the class, school or district level.

Keywords: Education and Training, Music, Music Appreciation

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Tanımlar	5
2. İLGİLİ ALANYAZIN	6
2.1. Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1. Müzik Beğenisi.....	6
2.1.2. Günlük Yaşantıda Müzik.....	7
2.2. İlgili Araştırmalar.....	9
3. YÖNTEM	24
3.1. Araştırma Deseni.....	24
3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	24
3.3. Veri Toplama Araçları	25
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi.....	31
4. BULGULAR VE YORUMLAR	32
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	39
5.1. Sonuç.....	39
5.2. Öneriler	40
KAYNAKÇA.....	42

EKLER	48
EK- 1. Müzik Beğenisi Eğilim Formu	48
EK- 2. Müzik Beğeni Ölçeği.....	49
EK- 3. 18 Maddelik Müzik Beğeni Ölçeği	51
EK- 4 İşitsel Anket Geliştirmede Yararlanılan Kaynak Şarkılar(75) Listesi.....	52
EK- 5. Etik Kurul İzni.....	54

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

<u>Tablo 1.</u> Türkiye’de Müzik Beğenisi Üzerine Yapılmış Olan Tezlerin Yöntemlerine Göre Dağılımı	3
<u>Tablo 2.</u> Kız Öğrencilere Ait Demografik Özellikler	24
<u>Tablo 3.</u> Erkek Öğrencilere Ait Demografik Özellikler.....	25
<u>Tablo 4.</u> 75 Maddelik Normallik Testi.....	32
<u>Tablo 5.</u> 53 Maddelik Ölçeğe İlişkin Değerler.....	33
<u>Tablo 6.</u> 18 Maddelik Ölçeğe İlişkin Değerler.....	34
<u>Tablo 7.</u> Müzik Beğeni Ölçeğine İlişkin Bölünmüş Veri Setiyle AFA Analizi.....	35
<u>Tablo 8.</u> Yinelenen Ölçüme İlişkin Bulgulara Yönelik AFA analizi.....	36
<u>Tablo 9.</u> Test-Tekrar Test Ölçümünde Verilerin Dağılım Durumu	37
<u>Tablo 10.</u> Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	37
<u>Tablo 11.</u> Madde Değerleri	38

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Müzik Beğeni Ölçeğine İlişkin Bölünmüş Veri Setiyle DFA Analizi 35

KISALTMALAR LİSTESİ

AFA	: Açımlayıcı Faktör Analizi
CFI	: (Comparative Fit Index) Karşılaştırmalı Uyum Endeksi
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
GFI	: (Goodness of Fit Index) Uyum İyiliği İndeksi
KMO	: Kaiser- Mayer Olkin Değeri
NFI	: (Normed Fit Index) Normlaştırılmış Uyum İndeksi
SRMR	: (Standardized Root Mean Square Residual) Standartlaştırılmış Ortalama Hataların Karekökü
THM	: Türk Halk Müziği
TSM	: Türk Sanat Müziği

1. GİRİŞ

Bu kısımda araştırma konusu hakkında bilgi vererek, araştırmanın amacının açıklamak için bir bağlam kurulmaya çalışılacaktır.

1.1. Araştırmanın Problemi

Eğitim sistemleri belli gerekçelerle eğittikleri insanlardan çeşitli hedefleri gerçekleştirmelerini sağlamak üzere düzenlenmiş ilkeler bütünü olarak görülebilir. Buna bağlı olarak da müzik eğitimi genelde müziğin topluma faydalı olacak işlevlerini gözeterek yapılandırılmıştır. Örneğin müzik yoluyla yaratıcı bireyler olması beklenen çocuk ve gençlerin müzikal üretimleri için olanak sağlamak, toplumun hassasiyet duyduğu ortak duyguları temsil eden değerleri içeren müzik eserlerinin öğretilmesi, çalgı eğitimi, şarkı söyleme eğitimi, toplu müzik yapma olanakları üretme gibi uygulamalar müzik eğitiminin genel amaçları kapsamındadır. Türkiye’de yapılan müzik eğitimi araştırmaları incelendiğinde müzik eğitiminin; bireylerin bilişsel gelişimlerine katkıda bulunarak akademik başarılarını arttırdığı (Şendurur ve Barış, 2002), aynı zamanda duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklediği (Turhal ve Varış, 2022), estetik duyarlılıklarını ve kültürel bilinçlerini geliştirdiği (Çuhadar, 2016), enstrüman çalma gibi aktivitelerle motor becerilerini ve el-göz koordinasyonlarını güçlendirdiği sonuçlarına varılmıştır (Töreyn, 2002). Bu çok yönlü katkılar, müzik eğitiminin bireylerin genel gelişiminde ne kadar önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Tüm ideal ilkelerin kuramsal olarak uzmanlar tarafından program geliştirme aşamasında belirlenmesi ve müzik eğitimcileri tarafından uygulanması sırasında öğrenenlerin müzikal dünyalarının da önemli bir değişken olduğu, dikkatle düşünülmesi gereken bir özelliktir. Başka bir deyişle öncelikli olarak yararcı hedeflere odaklanan müzik eğitimi sistemlerinin, öğrenenlerin müzikal özelliklerini ne düzeyde dikkate aldıkları önemli bir sorudur.

Kişiler, günlük yaşantılarında sosyo kültürel, psikolojik, ahlaki, fizyolojik vb. çok çeşitli unsurların etkileriyle karşılaşır. Benzer şekilde sosyal medya, televizyon, radyo yayınları gibi her gün uzun zamanlar boyunca müziğin etkilerini yaşayan insanlar, duygu durumları, sosyal ilişkileri gibi deneyimlerinin müzikten etkilenecek şekilde şekillenmesine tanık olur. Schäfer ve meslektaşları müziğin işlevlerine yönelik olarak

son 50 yılın literatürüne baktıklarında 500 dolayında işlevi 129 müzikal işleve indirgeyerek “Üç Büyük” olarak adlandırdıkları üç müzik dinleme amacı belirlemişlerdir: öz farkındalık, sosyalleşme, uyarılma ve ruh hali düzenlemesi (Schäfer vd., 2013). Buna göre, müzik dinleme her şeyin başında insanların içsel yaşantılarına işlemiş bir günlük yaşantı deneyimi olarak görünmektedir. Bu da müzik eğitiminde öğrenenlerin müzik dinleme ve müzikal dünyalarının hangi müziklerden oluştuğunun anlaşılmasını gerekli kılmaktadır. Bir kişinin müzikal dünyası ise genelde müzik beğenisi kavramıyla temsil edilmektedir.

Müzik beğenisi kavramına ilk kez “müzik zevki” adıyla 1930 yılında Kate Havner tarafından yapılan ilk deneysel çalışmalarda karşılaşılmış; bu terim müzik, estetik, felsefe ve psikoloji alanındaki araştırmacıların ilgisini çekmiştir (Leblanc, 1987). Müzik beğenisi, belirli müzik kültürüne sahip olmayı gerektiren bir olgudur. Alıştırmalarla deneyimleyen ve bilgi birikimi bulunan müzik beğenisine sahip birinde, seslerin kişide uyandırdığı duygular ile salt kulak algılanmasıyla yetinen, doğal hoşlanma duygusuna sahip olmakla sınırlı başka birinde uyandırdığı duygular arasındaki ayrımlar, bir yandan seslerin icra edilmesindeki ayrımlara, bir yandan da onları alımlayan estetik beğeni ve doğal hoşlanma arasındaki ayrıma dayanır (Soykan, 2015: 241-242 akt. Kamalı, Temiz).

Kişilerin müzik beğenisini etkileyen çok sayıda unsurdan söz edilebilir. Örneğin Droe (2016) literatür inceleme çalışmasında Walker’ın “Kirpi Kuramı”na değinmektedir. Walker’ın kuramı karmaşıklık ve tercih arasındaki ilişki ele alınmaktadır. Walker’a göre kişilerin karışıklık katsayısı yüksek olan eserleri daha yalın olanlara tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka örnek olarak dinlenen müziğe karşı aşinalığın olduğu, kişilerin onlara tanıdık gelen müziği seçme eğilimi göstermeleri sunulabilir (Getz, 1996).

Zengin müzik beğenisi literatürü hala yeni çalışmalarla gelişmeye devam etmektedir. Müzik eğitiminin en temel yapıtaşını oluşturan öğrenenin müzikal beğeni dünyasının keşfi, müzik eğitiminde kullanılacak işitsel materyalden, kültürel zenginliğe giden yolda seçilecek eserlere kadar bir çok konuda eğitim programcılarında ve eğitim uzmanlarına yeni olanaklar yaratabilir.

Akçay ve Erden (2020) Türkiye’de yapılan müzik beğenileri çalışmalarını bibliyografik yöntemle incelemiş ve Türkiye’de müzik beğenisi üzerine yapılan ilk lisansüstü tez çalışmasının 2007 yılında; ilk makale çalışmasının ise 2008 yılında

yayınlandığını belirtmiştir. 2007-2020 yılları arasında toplam 23 yüksek lisans tezi ve 3 doktora tezi; 2008-2020 yılları arasında ise 16 adet yayınlanmış makalenin bulunduğu belirtilmiştir. Yapılan tez çalışmalarının %84.6'sında anket yönteminin kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 1. Türkiye’de Müzik Beğenisi Üzerine Yapılmış Olan Tezlerin Yöntemlerine Göre Dağılımı (Akçay, Erden, 2020)

Yöntem	F	%
Anket (Açıkgöz 2019; Albayrak, 2016; Değer Biricik, 2007; Doğan, 2008; Doğan, 2019; Ercan, 2014; Erdal, 2009a; Ertenli, 2014; Göksel, 2013; Hatay, 2011; İmik, 2007; Kayhan, 2011; Kuranel, 2017; Mişe Özgen, 2019; Nizamoğlu, 2019; Noyan, 2012; Soycan, 2013; Şanlı 2019; Şenel, 2013; Uluturk, 2008; Uslu, 2010)	22	84,6
fMRI [functional magnetic resonance imaging] (Gedik, 2007)	1	3,85
Görüşme (Albayrak, 2015)	1	3,85
Algı Ölçümü (Bilge, 2010)	1	3,85
Beğeni Düzeyi Ölçümü (Konuksever, 2016)	1	3,85
Toplam	26	100

Müzik dinleme her şeyin başında insanların çok içsel yaşantılarına işlemiş bir günlük yaşantı deneyimi olarak görünmektedir. Bu da müzik eğitiminde öğrenenlerin müzik dinleme ve müzikal dünyalarının hangi müziklerden oluştuğunun anlaşılmasını gerekli kılmaktadır. Bir kişinin müzikal dünyası ise genelde müzik beğenisi kavramıyla temsil edilmektedir.

Müzik beğenisinin belirlenmesinde ağırlıklı yapılan uygulama, öz raporlamaya dayalı sorgulamadır. Dinlenen müzik türünün, sanatçının veya şarkının adını katılımcıya sorarak edinilen bilgilerle, müzikal beğeni eğilimi belirlenmeye çalışılmaktadır. Ancak müzikal beğeni bir tek kişide dahi derin ve çeşitli müzikal özelliklere dayanabilir. Dolayısıyla kişiye sorarak değil, geniş bir işitsel koleksiyondan örneklerin dinletilerek beğenin sorgulandığı bir yaklaşım daha sağlıklı bir sonuç üretebilir. Ayrıca yaşça küçük çocuklarda tamamen dinlenen müziğin işitsel etkisinin belirlenmeye çalışılması öz raporlamadan etkili olabilir. Böyle bir yaklaşım dünyanın etkili müzik eğitimi kuramcılarında Edwin Gordon’ın “audition” kavramıyla da örtüşmektedir. Gordon’a göre müzik içsel bir deneyimdir ve hiç var olmayan veya bilinen bir müzik, öncelikle zihinde üretilir (Gordon, 2007).

Akçay ve Erden (2020)’in bibliyografik çalışmalarındaki tez yazılarının yöntemleri incelendiğinde kullanılan veri toplama araçları içerisinde, işitsel özellikte sadece Konuksever (2016)’in ölçeği göze çarpmaktadır. Ancak bu çalışmada ilgili ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği alınmadığı, başka bir çalışmada tekrar kullanılmadığı

ve müzik türleri olarak da sınırlı bir madde çeşitliliği taşıdığı görünmektedir. Dolayısıyla literatürde işitsel deneyime dayalı bir müzik beğeni leğinin eksik olduğu dşnlmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ortaokul ğrencilerinin müzik beğenisinin belirlenmesine yönelik işitsel özellikte geçerli ve güvenilir bir ölçeğin geliştirilmesidir. Araştırmada bu amaca bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Ortaokul kız ğrencilerinin müzik beğeni eğilimlerini belirlemek üzere geliştirilen işitsel özellikteki ölçek geçerli ve güvenilir bir lme aracı mıdır?
2. Geliştirilen lek erkek öğrencilerin müzik beğeni eğilimlerini belirlemede aynı psikometrik özellikleri taşımakta mıdır?

1.3. Araştırmanın nemi

Müzik derslerinin yürütülmesinde geleneksel yaklaşımlara bakıldığında, müzik eğitimcisinin ağırlıklı olarak ders kitaplarındaki uygun görülen ocuk şarkılarını veya türküleri öğrettiği bilinmektedir. Ancak bu şarkı ve türkülerin hangi müzik stilinde eşlikenerek seslendirileceği müzik ğretmenlerinin kişisel deneyimleri ile çözüm üretmeleri gereken bir alan olarak görülmektedir. Buna karşın çocukların hangi müzik türüne ilişkin beğeni geliştirdiklerini bilinmesine yardımcı olacak bir araç bulunmamaktadır. Eğer ocukların müzikal i dünyaları ile öğrenecekleri yeni müzik arasında bir bağlantı kurulabilirse, yapılacak eşlik stiline de türü hakkında isabetli bir fikirle yola çıkılması eğitsel açıdan olumlu etkiler üretebilir.

Literatürde yapılan tarama sonucunda işitsel özellikler taşıyan ölçekler olmasına karşın (LeBlanc, 1987), müzik beğenisinin ulusal düzeyde belirlenmesine yönelik zgn bir lme aracı bulunmamaktadır. Ulusal müzik yaşantısına bakıldığında ise böyle bir işitsel aracın olmadığı görülmektedir. Buna göre geliştirilecek olan işitsel özellikte bir lme aracının ilk defa öğrencilerin müzikal i dünyalarından yola çıkararak belirlenmesinin alana önemli katkı sunacağı dşnlmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada geliştirilen ölçme aracının geçerli ve güvenilir bir araç olarak geliştirileceği varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada geliştirilecek ölçme aracı, müzik beğenisini belirleme konusunda ortaokul öğrencileri ile sınırlıdır.

Ölçek geliştirilme sürecinin sadece İstanbul Bağcılar'da yürütülmesi diğer bir sınırlılıktır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: Eğitim; bireyin davranışlarında kasıtlı olarak ve kendi yaşantıları yoluyla istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1973 akt. Ayas ve arkadaşları, 2013).

Müzik: Uçan (1997, akt. İmik ve Haşhaş)'a göre duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür.

Müzik Beğenisi: Akçay ve Erden (2020), bireylerin müziği herhangi bir duyguyla ilişkilendirerek olumlu tutum sergilemesi olarak açıklamıştır. Price (1986, akt. Kaçmaz, 2017), kişinin belirli bir müzikal uyarana, türüne, besteci veya yorumcularına gösterdiği, kararlı, kapsayıcı ve uzun eğilimler olarak açıklamıştır.

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

Araştırmada geliştirilmesi amaçlanan ölçeğin, müzik eğitiminin çeşitli alanlarına katkı sunacağı öngörülmektedir. Kavramsal çerçevede değinilen unsurlar çeşitlilik göstermektedir. Ölçeğin uygulama alanı okul ortamları olduğu gibi, bir ilçenin veya ilin kültür yönetimine de fikir verebilir. Aşağıda ilgili konu çevresinde ilişik kuramsal konular ele alınmıştır. Ancak öncelikle müzik beğenisi kavramını tanımak gerekmektedir.

2.1.1. Müzik Beğenisi

Hazır (2014), “beğeni” kavramını bireylerin kültürel ve estetik tercihlerinin toplumsal sınıf ve habitus tarafından şekillendiği bir olgu olarak tanımlar. Bu kavram, bireylerin kültürel ürünlere ve etkinliklere yönelik tercihlerini belirleyen sosyal ve kültürel sermayelerinin bir yansımasıdır ve sosyal konumlarını ve kimliklerini ifade etmelerinde önemli bir rol oynar.

“Müzik beğenisi” teriminin çeşitli kaynaklarca birçok tanımı bulunmaktadır: Meyer (1956) yılında yapmış olduğu çalışmada müzik beğenisini, bireylerin müziğe yönelik estetik ve duygusal seçimleri olarak tanımlar. Bu tercihler, çoğunlukla kişisel yaşantılar, duygusal durumlar ve kültürel bağlam tarafından etkilenir ve şekillendirilir. Zuckerman (1994) müzik beğenisini, bireylerin müzikle ilgili kişisel zevk ve ilgilerini tanımlayan bir kavram olarak ele alır. Bu beğeniler, kişisel eğilimler ve bireysel farklılıklarla yakından ilişkilidir. Levitin (2006) müzik beğenisini, bireylerin çeşitli müzik türlerine ve stillerine yönelik kişisel eğilimleri olarak açıklar. Bu tercihler, genetik, çevresel ve psikolojik etmenlerin bir kombinasyonu tarafından şekillendirilir.

North ve Tarrant (2006) literatürde sıklıkla karşılaşılan “müzik beğenisi” ve “müzik zevki” kavramlarının farklı şeyleri ifade ettiğini belirtmiştir. Müzik beğenisi, bir kişinin belirli bir zamanda bir müzik parçasını diğerine tercih etmesi olarak tanımlanır. Bu tanım, bireylerin müzik tercihlerini şekillendiren psikolojik süreçleri ve bu tercihlerin zaman içindeki değişimini ele alır. Müzik zevki ise, bireyin uzun vadeli müzikal tercihlerini yansıtan bir model olarak değerlendirilir ve bu zevk, kişinin genel

müzikal beğenilerini belirler. Bu tanıma göre müzik zevki ve müzik beğenisi kavramlarının farklı zaman dilimlerini temsil ettikleri; müzik beğenisinin daha anlık, müzik zevkininse uzun bir dinleme pratiklerinin ürünü olarak daha geniş bir zaman dilimini kapsadığını söyleyebiliriz.

Ulusal düzeyde bakıldığında her ne kadar sınırlı sayıda görünse de (Akçay, Erden, 2020) müzik beğenisi konusu müzik eğitimi araştırmalarına fikir verecek düzeyde mevcuttur.

Eğitim seviyesi yükseldikçe müzik türünü dinlemede daha seçici davranıldığı (İmik, 2007), Bektaş (2023), Türkçe sözlü müzik dinleyicilerinin tüm müzik türlerini aynı zamanda dinlediklerini, dolayısıyla önceki dönemlerden farklı olarak müzik dinlemede önemli düşünürlerce vurgulanan beğeni hiyerarşilerinin artık anlamını yitirdiğini dile getirmektedir. Müzik tercihinde kişilik özellikleri de bir değişken olarak öne çıkmaktadır (Erdal, 2009). Lise düzeyinde yapılan bir araştırmada ise sosyal çevrenin müzik beğenisine dönük etkilerine ilişkin sonuçlar öne çıkmıştır (Nizamoğlu, 2019). Ercan (2014) üniversite öğrencilerinin müzik beğenisinin süreç içinde değiştiği ve aldıkları eğitime yönelik de değişiklik gösterdiğini belirlemiştir. Araştırmaya göre mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik beğenisi ile mesleki olarak dinlemeleri gereken müzikler arasında tutarsızlık belirlenmiştir.

Müzik beğenisinin ölçülmesi ve kültürel doğasının incelenmesi üzerinde çalışan Farnsworth (1950) müzik beğenisinin keyfi olmadığını ve zamanla değişen bir halk geleneği olduğunu savunur. Müzik beğenisinin, kişinin müzik bilgisi ve kültürel bağlamına göre şekillendiğini öngörmüştür.

2.1.2. Günlük Yaşantıda Müzik

Özellikle kayıt teknolojisi ve radyoların dünyada yayılmasıyla müzik endüstrisi büyük bir ivmeyle toplumların günlük yaşantısında geniş bir alana yerleşmiştir. Müzik, insan ve toplumun günlük yaşantısındaki kesişimi olgusu kültürel bağlar açısından (Bennett, 2008) veya günlük yaşantıda sosyal ilişkiler açısından (Frith, 1996) ele alınmıştır. Sosyalleşmenin önemli etkilerinin vurgulandığı bu araştırmalarda müzik beğenisinin sosyal çevre kaynaklı etkileşimine dikkat çekilmektedir. Örneğin DeNora (2000), sosyal yaşantının düzenlenmesinde günlük yaşantıda karşılaşılan müziklerin kullanıldığını belirtmektedir.

Müziğin ruh halinin düzenlenmesi için de kullanılıyor olması günlük yaşantıda müziğin işlevi ile ilgili üzerinde çalışılan önemli konular arasındadır. Aynı kişinin üzgün veya çöşkulu olduklarında dinledikleri müzikler farklılık göstermektedir. Bunun nedeni olarak ruh halinin düzenlenmesinde müziğin kullanılmasına işaret edilebilir (Västfjäll, 2001). Bunun yanında müziğin çeşitli işlevlerinin öneminin zamansal faktörlere, müziğin duyulduğu yere ve katılımcının birlikte olduğu kişi veya kişilere göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir (North, Hargreaves, Hargreaves, 2004).

Müziğin bireylerin günlük yaşamlarındaki rolünü ve duygu durumları üzerindeki etkilerini incelendiği çalışmada Yılmaz, A. (2023) müziğin kimlik ifadesi, hafıza canlandırma ve algı şekillendirme gibi bireysel süreçlerde önemli bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, müzik tercihlerini belirleyen faktörler ve bireylerin müzik listelerini oluştururken dikkate aldıkları parametreler incelenmiştir. Bu bağlamda, müziğin bireylerin günlük yaşam pratiklerinde bir öz-düzenleme aracı olarak kullanıldığı ve bu süreçlerin bireylerin genel yaşam kalitesine katkıda bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Popüler müziğin bireylerin günlük yaşamlarındaki etkisini ve kullanımını araştıran çalışmalarında Yılmaz, A. ve Kaya, B. (2022) kişisel müzik çalarların yaygınlaşmasıyla birlikte müziğin bireylerin ruh hali, hafıza ve olay algısı üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırma, popüler müziğin kimlik oluşturma süreçlerinde oynadığı rolü ve müzik dinleme alışkanlıklarının gündelik yaşam deneyimlerini nasıl dönüştürdüğünü ele almaktadır. Çalışma, müziğin bireylerin günlük rutinlerine entegrasyonunu ve bu süreçlerin bireylerin genel yaşam kalitesine katkılarını vurgulamaktadır.

Nowak, R. ve Nowak, R. (2016) tarafından yapılan 'Music Taste as Assemblage' çalışması, dijital çağda müzik zevkinin nasıl şekillendiğini ve bireylerin müzik tüketim alışkanlıklarının nasıl dönüştüğünü incelemektedir. Araştırma, teknolojinin müzik dinleme pratikleri üzerindeki etkilerini, müzik zevkinin bireysel ve toplumsal bağlamlarını ve bu süreçlerin günlük yaşam üzerindeki yansımalarını ele almaktadır. Çalışma, müzik zevkinin dinleyicilerin kimlik oluşumunda ve sosyal etkileşimlerinde oynadığı rolü vurgularken, müzik zevkinin sabit bir olgu olmadığını, aksine zamanla değişen ve gelişen dinamik bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu

bağlamda, müzik zevkinin bireylerin kimlik oluşumunda ve toplumsal aidiyet duygularında önemli bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır.

‘‘Müzik Dinleyicilerinin Davranışları’’nı inceleyen Haack (1980) çalışmasında, dinleyicilerin müziğe verdikleri tepkileri ve müzik dinleme alışkanlıklarını detaylı bir şekilde analiz etmiştir. Haack, müziğin bireyler üzerindeki duygusal, bilişsel ve sosyal etkilerini araştırarak, müzik dinlemenin insan psikolojisi üzerindeki geniş kapsamlı etkilerini ortaya koyar. Çalışma, müzik dinlemenin duygusal tepkileri nasıl tetiklediğini, dinleyicilerin müziği nasıl algıladığını ve müziğin sosyal etkileşimlerdeki rolünü ele alır. Ayrıca, farklı müzik türlerinin ve dinleme bağlamlarının dinleyici davranışları üzerindeki etkileri de incelenir. Haack, müziğin bireyler üzerindeki etkilerini anlamak için çeşitli psikolojik teoriler ve araştırma yöntemleri kullanarak, müzik dinleme deneyiminin karmaşıklığını ve çok yönlülüğünü vurgular. Sonuç olarak, müzik dinlemenin bireyler üzerinde önemli ve çeşitli etkileri olduğu, duygusal durumları değiştirebileceği, bilişsel süreçleri etkileyebileceği ve sosyal bağları güçlendirebileceği belirtilir. Dinleyicilerin müziğe verdikleri tepkiler, kişisel deneyimlere ve kültürel bağlamlara bağlı olarak değişiklik gösterebilir (Haack, 1980).

2.2. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın konusunu oluşturan öne çıkan araştırmalar aşağıda sunulmuştur. Müzik beğenisi ve insan müzik ilişkileri bağlamında müzik psikolojisi çerçevesinde yapılan çalışmalar geniş bir zaman dilimine uzanmaktadır.

Hevner’in (1930) yılında yayımlanan çalışması, müzik alanında estetik beğeniyi ölçmek için çeşitli testler ve ölçekler geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, katılımcılara farklı müzik parçaları dinletilmiş ve bu parçaların onlarda uyandırdığı duygusal tepkiler kaydedilmiştir. Hevner, bu tepkileri analiz etmek için belirli estetik kriterler ve ölçekler oluşturmuştur. Hevner’in geliştirdiği testler, müziğin ritmi, melodisi, armonisi ve dinamikleri gibi unsurları değerlendirmeye yöneliktir. Katılımcılar, dinledikleri müzik parçalarına verdikleri duygusal tepkileri belirli ölçekler üzerinden puanlamışlardır. Bu ölçekler, mutluluk, hüzn, heyecan gibi duygusal kategorilere ayrılmıştır. Örneğin, bir müzik parçası dinleyen katılımcı, bu parçanın kendisinde ne kadar mutluluk veya hüzn uyandırdığını belirli bir puan

aralığında değerlendirmiştir. Hevner, bu yöntemle müziğin duygusal etkilerini sistematik bir şekilde incelemiş ve estetik beğenin objektif olarak ölçülebileceğini göstermiştir. Bu çalışma, müzik psikolojisi alanında önemli bir temel oluşturmuş ve sonraki araştırmalara yol göstermiştir. Hevner'in test ve ölçekleri, müziğin estetik değerinin bilimsel olarak incelenmesine olanak tanımış ve bu alandaki araştırmalar için önemli bir araç olmuştur.

Cattel ve Saunders (1954) müzik tercihinin kişilik teşhisi ile ilgili olası sonuçların çıkarılabileceği öncelikli 100 kişi üzerinden yirmi farklı temaya ayrılan bir çalışmanın varlığından bahsetmektedir. Cattel ve Saunders, psikoloji ve psikoterapi tarihinde konuya ilişkin az sayıda deneysel ve spekülatif referans bulunmasının insanı şaşkınlığa uğrattığından söz eder. "İlgili araştırma 2. Dünya Savaşı sırasında tedavi gerektiren çok sayıda psikiyatrik vaka ile Walter Reed Hastanesi'ndeki bir grup psikiyatrist tarafından yapıldı. Bu ilk pragmatik yaklaşım, şans eseri katılımcılardan biri olan Miss Paperte tarafından Müzik Araştırma Vakfı'nın kurulması sırasında daha kalıcı bir araştırma organizasyonuna dönüştürüldü" (Cattel, Saunders 1954).

Capurso, Müzik Araştırma Vakfı'nın da yardımıyla uzun vadeli ve kapsamlı araştırmalar yapmaya çalışıldı. "Müziğin üretebileceği duygu çeşitleri nelerdir?" gibi duygu ve müziğin etkilerine yönelik bilim insanlarını ampirik araştırmalara itecek sorular soruldu. Her birinin üretmesi beklenebilecek duygusal ruh haline göre sınıflandırılmış müzik alıntılarında oluşan bir kütüphane oluşturma fikri ile yola çıkarak yedi duygusal kategoriye ulaşıldı: (a) mutlu, sevinçli, muzaffer; (b) rahatlatıcı; (c) huzursuzluğu kışkırtmak, teşvik etmek; (d) nostaljik, meditatif; (e) saygılı, duacı; (f) üzgün, melankoli; (g) ürkütücü, tuhaf, korkutucu. Dolayısıyla müzik ve müziğin uyandırdığı duyguların kategorizasyonuna yönelik bilimsel çalışmalar 20.yüzyılın ortalarından itibaren aynı zamanda psikoloji biliminin de geliştiği bir dönemde bilim insanlarının dikkatinde olmuştur.

Müziğe verilen tepkilerin psikolojik boyutlarının ele alındığı çalışmada Abeles (1980), bireylerin müziğe verdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal tepkileri ele alır ve bu tepkilerin nasıl ölçülebileceğini tartışır. Ayrıca, müzik dinleme deneyiminin kişisel ve çevresel faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar. Abeles, müziğin insanlar üzerindeki etkilerini anlamak için çeşitli araştırma yöntemlerini ve bulguları özetler, bu alandaki önemli teorileri ve modelleri değerlendirir. Abeles'in (1980) çalışmasının sonuçları, müziğe verilen tepkilerin bireyler arasında büyük farklılıklar gösterdiğini

ortaya koymaktadır. Çalışma, müziğin duygusal ve bilişsel tepkiler üzerindeki etkisinin, kişinin yaşına, müziksel geçmişine ve kültürel bağlamına bağlı olarak değiştiğini bulmuştur. Ayrıca, müzik eğitiminin ve maruz kalmanın, bireylerin müzik tercihlerini ve tepkilerini önemli ölçüde şekillendirdiği sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, müzik eğitiminin kişisel ve duygusal gelişim üzerindeki önemini vurgulamaktadır.

Müzik beğenisinin duygusal ve psikolojik temellerini inceleyen (Juslin ve Sloboda 2010), müzik beğenisinin bireylerin kişilik özellikleri, duygusal durumları ve sosyal bağlamları ile nasıl şekillendiğini ele almaktadır. Çalışmada, farklı müzik türlerinin ve stillerinin bireyler üzerindeki duygusal etkileri; öz-bildirim, psikofizyolojik ölçümler ve nörogörüntüleme gibi farklı veri toplama yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, müzik beğenisinin sadece bireysel tercihlerle değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal faktörlerle de yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Özellikle, belirli müzik türlerinin belirli duygusal tepkileri tetiklediği ve bu tepkilerin bireylerin kişilik özellikleri ve sosyal çevreleri ile etkileşim halinde olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu bulgular, müzik beğenisinin çok boyutlu ve karmaşık bir yapıda olduğunu ve bireylerin tercih ettikleri müzikleri anlamada önemli bir rol aldığı vurgulanmaktadır.

Le Blanc (1987)'in çalışması müzik beğenisi üzerine yapılan çalışmaların 1987 yılına kadar olan derlenmesi konusunda değerli bilgiler sunuyor. Wapnick (1976, akt. Le Blanc, 1987) müzikteki tercih ve tutum araştırmalarının ve araştırmalara karşı ilginin devam ettiğini açıklıyor. Le Blanc bu alandaki ilk araştırmacılardan biri olarak Hevner'in minör ve major modların, armoni, melodi ve ritmin, perde ve temponun duygusal karakterini inceleyen sıralı ve birbiriyle ilişkili çalışmaları olarak ifade etmektedir. Le Blanc (1987)'a göre Müzik zevkine ilişkin ilk araştırmaların çoğu Fransworth'un 1950 tarihli monografisinde de özetlenmiştir. Bunun dışında 1950'den sonra yayınlanan çalışmaların az sayıda ve yalnızca zevk ve tercih ilişkilerini ele alan kısıtlı çalışmalar olduğunu vurgulamaktadır.

LeBlanc ve arkadaşlarının (1992) çalışması, ilkökul öğrencilerinin müzikle ilgili tutumlarını, özsaygılarını, sosyal statülerini ve sınıf düzeylerini incelemek için bir anket geliştirmiştir. Araştırma, müzik tutumlarının öğrencilerin özsaygıları ve sosyal statüleri ile nasıl ilişkili olduğunu araştırmıştır. Sonuçlar, müzik tutumlarının öğrencilerin özsaygıları ve sosyal statüleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu

göstermiştir ve sınıf düzeyinin müzik tutumları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tayyebi ve meslektaşları (2020) güncel bir araştırmada müzik tercihlerinin temel belirleyicilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Müzik zevkini araştıran birçok çalışma, müzik zevklerinin belirleyici özelliklerini ve bu alanda yazılmış makalelerin bütünsel bir şekilde anlaşılmasını sağlamak için bunları söylemsel şekilde sınıflandırmaktadır. Tayyebi ve meslektaşları (2020) bu sınıflandırmayı müzikal algılama süreçlerine göre grafiksel bir model oluşturarak temel katman, sınıflandırma katmanı ve orta katman olmak üzere üç katmanda kategorize etmişlerdir: Temel katman, müziğin tempo, agresif veya mutlu gibi duyguların algılanan nitelikleri gibi daha temel yönlerinin müzik zevklerinin üzerindeki izini yansıtırken, sınıflandırma katmanında tür ve Big Five Model (Büyük Beş Modeli) gibi müziksel beğenilerdeki bazı sınıfların izleri tartışılmaktadır. Orta katmanda ise müzik zevklerinin belirleyicilerini özetleyen yeni geliştirilmiş faktörler yer alır.

Gembris ve Schellberg (2003) ilköğretim çocuklarının müzik tercihlerini araştırdıkları çalışmasında yaşları 5 ile 13 arasında değişen 300'ü erkek, 291'i kız toplam 591 çocuk ile farklı tarzlardaki sekiz kısa müzik – klasik müzik, pop müzik 20. yy. sanat müziği ve etnik müzik- parçalarından yaklaşık 80 saniye kadar dinletilerek hoşlanıp hoşlanmadıklarını değerlendirmişlerdir. Sonuçlarda tüm müzik türlerine ilişkin yaşa bağlı oldukça anlamlı değişiklikler olduğu (Kruskal Wallis $p=.000$) görülmüştür. Araştırmada pop müzik türünün en olumlu puanı aldığı ve çocuklar ne kadar küçükse klasik, avangard ve etnik müziklerin reytinglerinin daha olumlu sonuç verdiği görülmüştür. Yaşın ilerlemesiyle birlikte bu tür müziklerin derecelendirmesi büyük ölçüde olumsuz dönüşmüştür. Çalışmada ilkokulun ilk yılları ve okulöncesi yıllarının, çok çeşitli müzik tarzlarını içeren çeşitli müzik deneyimleri üzerinde farkındalık yaratmak için kritik zaman dilimleri olduğu sonucuna varılmıştır.

İnsanların günlük hayatlarında neden ve ne amaçla müzik dinlediğini, müzik seçimini etkileyen faktörlerin neler olduğu ile ilgili birçok müzik araştırmaları günümüzde popülerliğini korumaktadır. Müzik dinleme motivasyonunu açıklayabilecek faktörleri ve farklı müzik tarzlarından müzik seçim sürecini araştıran Schäfer (2008) önceki modellerde müziğin işlevselliğinin ihmal edildiğini belirtmiştir. Çalışmasında genel müzik tercihlerinde bilişsel ve fizyolojik uyarılmanın büyük rol oynadığını; duygusal faktörlerin ve müziğe aşinalığın ise özel bir rol oynamadığı sonucuna varmıştır.

Schäfer ve Sedlmeier'in (2009) bir başka çalışmasında, müziğin işlevlerinin müzik tercihleriyle nasıl ilişkili olduğunu araştırmaktadır. Araştırma, bir müzik türüne olan tercih gücünün, o türün dinleyicinin ihtiyaçlarını ne kadar karşıladığına bağlı olduğunu öne sürmektedir. İlk aşamada, katılımcıların en iyi bildiği 25 müzik türü belirlenmiştir. İkinci aşamada, bu türler kullanılarak rock, pop ve klasik müziğin en çok beğenilen türler olduğu bulunmuştur. Faktör analizi, müzik tercihlerinin altı farklı boyutunu ortaya çıkarmıştır. İnsanların favori müziklerine olan tercih gücünde büyük farklılıklar gösterdiği ve bu farklılıkların müziğin çeşitli işlevlerinin etkisiyle açıklandığı bulunmuştur. Müziğin kimlik ve değerleri ifade etme ve insanları bir araya getirme potansiyeli, tercih gücüyle en yakından ilişkili olan işlevlerdir.

İlkokul öğrencilerinin müzik tercihleri üzerine yakın tarihli çalışmasında Taş (2020) ölçüt örnekleme kullanarak 27 öğrenci, 27 veli ve 12 sınıf öğretmeninden veri toplamıştır. Anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formunu kullanarak elde ettiği verileri betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırmada en çok hiphop-rap türünün tercih edildiği, en az tercihinse klasik müzik olduğu görülmüştür. Okul şarkılarının öğrenciler tarafından fazla tercih edilmediği ve tercihlerini etkileyen unsurlar arasında sanatçısının ve klbinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen ve velilerin, öğrenciler tarafından tercih edilen müziklerin faydasız ve kötü olduğunu belirlemişlerdir. Sivas'ın Zara ilçesine bağlı dört farklı lisesinde 2016-2017 yıllarında öğrenim gören öğrencilerin müzik tercihi ve beğenilerini araştıran Doğan, U. (2020) 19 maddeden oluşan "Müzik Tercihleri Anket Formu" düzenleyerek 727 öğrenciye uygulamıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin müzik dinleme araçları arasında cep telefonunu daha çok tercih ettikleri; konser, dinleti ve koro çalışması gibi müziksel etkinliklere katılmadıkları ifade edilmiştir. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre THM, TSM ve Arabesk-Fantezi müziklerini; kız öğrencilerinse erkek öğrencilere göre daha çok Türkçe Pop, Rock-Anadolu Rock ve Yabancı Pop müzik türünü tercih ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Yakın araştırmalar arasında müzik tercihleri üzerinde ilgi çeken F.C. Çınardal (2023) "Spotify'da En Çok Dinlenen Türkçe Şarkılara Yönelik Bir İnceleme" başlıklı araştırma makalesinde Spotify üzerinde 2022 yılında en çok dinlenen 5 şarkıyı analiz etmiştir. Bulgulara göre 2022 yılında Türkiye'de en çok dinlenen türün Elektro-Pop müzik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de en çok pop müzik türünün dinlendiğini gösteren çalışmalara rastlanabileceğini aktaran Çınardal (2023) çalışmasının bu literatürü destekler nitelikte olduğunu vurgulamıştır. İncelenen 5

şarkıdan dördünün Türkçe Rap olmasını dikkat çekici bulan araştırmacı bu türün her geçen gün yaygınlaştığını gözlemlemiştir. Kendi çalışmamızla ilgili düşünüldüğünde, ortaokul düzeyi öğrencilerin müzik beğenilerinin hangi türler arasında yaygınlaştığını anlamak için erkek öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar Çınardal (2023)'ın bulgularını destekler niteliktedir. 6 faktör arasından en çok tercih edilen ve en yüksek madde ortalama puanını sahip ilk üç şarkının (3,9375, 3,9375 ve 3,6705) Türkçe Rap/Hiphop olduğunu 26. sayfadaki Tablo 11'de görülmektedir.

325 Ergen ve ebeveynlerin müzik tercihlerinin eğitim düzeyi ile ilişkilendirilen çalışmalarında Delsing, vd. (2011) ebeveynlerin gençken dinledikleri müzik türleri Pop, Rock ve Entelektüel başlıkları altında; mevcut ergenlerin müzik tercihleri ise Pop, Rock, Entelektüel ve Dans olarak belirlenmiştir. Ebeveynlerin müzik tercihleri ergenlerin seçimlerinde öngörülebilir bulunulmasında yardımcı olmuştur. Bulgularda, ebeveynlerin Rock tercihlerini kızlarının da sevdiğini ancak oğullarının sevmediği görülmüştür. Popüler müzik kültürünün nesiller arasında devamlılığının bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Adana ilinde yaşayan Z kuşağı bireylerin müzik tercihlerini analiz etmek için oluşturulan çalışmada (2020) Adana'nın 4 farklı ilçesinden eşit sayılarda 880 Z kuşağı bireye anket uygulanmıştır. Z kuşağı bireylerin hangi şarkıcıları, nasıl ve ne şekilde dinliyor gibi temel sorular çerçevesinde veri toplanarak analiz edilmiştir. Sonuç kısmındaki çeşitliliğe dikkat çeken Vural ve Açıkgöz (2020) dinlenen şarkıcıların, müzik kanallarının ve müzik türlerinin küreselleşen dünyada farklılıklarının kaybedildiğini vurgulamışlardır.

Litle ve Zuckerman (1986) ABD'deki kayıt endüstrisindeki bölümlere dayalı olarak belirlenmiş çeşitli müzik türlerinin tercihi üzerine derecelendirmeler yapmışlardır. Bu derecelendirmelerin faktör analizlerinden bir Müzik Tercihi Ölçeği geliştirmişlerdir. Yapılan çalışma neticesinde "Tam Heyecan Arayışı" içinde olanların tüm rock müzik türlerinden hoşlanmayla pozitif yönde; yumuşak sakın film müzikleriyle negatif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yüksek heyecan arayan kişilerce yüksek bir uyarılma düzeyine sahip yoğun ve karmaşık müziklerden hoşlandıkları teorisi ile tutarlı sonuçlar elde etmişlerdir.

Ergenlerin televizyon müzik programı tercihleri üzerine araştırma yapan Kalyoncu, N. (2007) okullardaki müzik derslerinin, genç dinleyiciler tarafından yüksek oranda tercih edilen popüler müzik ögesinden kaçarak bireyleri bu müzik atmosferi içerisine hazırlayamayacağını belirtmiştir. Okul müzik eğitiminde; güncel

yaşam koşullarıyla örtüşmeyen şarkı dağarcıklarını zorunlu kılınmaya devam edilmesi durumunda gençleri popüler müziklere daha çok yakınlaştırdığını konferansında aktarmıştır. Ergenlerin okul dışındaki yaşam gerçekliğinin göz önüne alınması gerekliliğine vurgu yapan Kalyoncu, N. (2007); müzik derslerinde günlük yaşamda göz ardı edilemeyecek kadar baskın olan popüler türler içerisinde yolunu bulabilecek, kaliteli, alt yapısı güçlü ve müzik tercihi yeteneği gelişmiş bireylerin yetiştirilmesinin hedeflenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Van'ın Özalp ilçesindeki ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerini ve bu tercihlere etki eden faktörlerin incelendiği çalışmada Çevik, B. (2007) 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 239 öğrenciye yapılan anket sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri büyük ölçüde sosyal çevrelerinden etkilenmektedir. TV, radyo ve telefon gibi kitle iletişim araçları, öğrencilerin müzik beğenilerini önemli ölçüde şekillendirmektedir. Öğrenciler, ruh hallerini yansıtan müzikleri dinlemeyi tercih ederken, popüler müzik ve sevdikleri sanatçıların şarkıları da yaygın olarak dinlenmektedir. Genellikle müzik dinleme amacı, eğlenmek ve iyi vakit geçirmektir.

Bireylerin müzik tercihleri ile inanç biçimleri arasındaki ilişkiyi detaylı bir şekilde inceleyen Erdal ve Ok (2012) araştırmalarını, üniversite öğrencileri üzerinde yapılan anketler ve müzik dinletileri aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, rap, caz ve tasavvuf gibi farklı müzik türlerinin dinleyicilerde uyandırdığı duyguların, bireylerin dünya görüşleri ve dini tutumları ile nasıl bağlantılı olduğu araştırılmıştır. Sonuçlar, inanç biçimlerinin müzik tercihleri üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermiştir. Örneğin, daha muhafazakâr inançlara sahip bireylerin tasavvuf müziğine daha fazla ilgi gösterdiği, daha liberal dünya görüşüne sahip olanların ise caz ve rap gibi türlere yöneldiği gözlemlenmiştir. Bu bulgular, müzik tercihleri ile bireylerin inanç ve değer sistemleri arasındaki karmaşık ilişkiyi ortaya koymaktadır.

İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzikal bilgi düzeyleri ile müzikal beğenileri arasındaki ilişkiyi araştıran Biricik (2007), İstanbul'daki üç okuldan seçilen 300 öğrencinin müzikal bilgi düzeylerinin müzikal beğenilerini nasıl etkilediğini incelemektedir. Araştırma, öğrencilerin müzikal bilgi düzeylerinin yüksek olmasının, müzikal beğenilerinin çeşitliliğini ve derinliğini artırdığını ortaya koymaktadır. Özellikle, müzikal bilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerin klasik müzik, caz ve halk müziği gibi daha çeşitli ve karmaşık müzik türlerine ilgi duydukları belirlenmiştir. Ayrıca, bu öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarının daha düzenli ve bilinçli olduğu gözlemlenmiştir.

Müzik tercihlerini etkileyen disiplinlerarası değişkenlerin incelendiği çalışmada Xu (2024) bireyler ve grupların tutumları ile günlük davranışlarının toplumsal faktörlerden nasıl etkilendiğini Pierre Bourdieu'nun "Habitus" kavramı ile açıklamaktadır. Habitus kavramı kişilerin nasıl davrandığını, neyi sevdiğini anlatan ve yine kişilerin aldıkları kararları etkilediği bilinçsiz kural ve alışkanlıklar olarak karşımıza çıkar. Habitusun kültürel geçmiş, toplumsal sınıf, eğitim ve ideoloji gibi faktörler tarafından şekillendirildiği fikri bulunur. Özellikle eğitimin müzik tercihleri ile ilişkisi düşünüldüğünde bireyin aldığı yoğun eğitimde ve akademik ortamında belirli bir türe uzun süreli maruz kalması durumunda müzik anlayışını ve takdirini şekillendireceğini belirtir. İyi eğitilmiş bireylerin birçok müzik stilini tanıma fırsatı ve bunlar arasından seçim yapabilme fırsatının olduğunu, belirli kültüre veya müzik stiline yönelen müfredatlarda ise diğer stillere veya kültürlere göre bir önyargı geliştirilebileceğini ifade etmiştir.

Müzik Türleri ve Stilleri Üzerine 9-19 yaş arası öğrenciler arasında müzik tercihlerinin 1159 katılımcıyla incelendiği çalışmada Szabó, vd. (2024) ölçüm aracı için Klasik Popüler Müzik, Rock Müzik, Klasik Sanat Müziği ve Halk müziği örneklerinden her biri yarım dakikadan oluşan dört farklı videodan yararlanılmıştır. Videolar şarkıların bestecisi ve başlığına dayanarak tanımlanamayacağı şekilde sunulmuş ve bilindik eserler olmalarına dikkat edilmiştir. İcra edilen eser örneklerinin hepsi geleneksel konser deneyiminden farklı performans yöntemi içermektedir. Öğrencilerden 42 maddelik anketi 1-5 puan arasında doldurmaları istenmiştir. 0,71'lik bir Cronbach'ın alfa katsayısıyla güvenilir bir ölçme aracı geliştirmişlerdir. Araştırma sonucunda dört videodan kategorize edilen türler içinde klasik rock ve pop; klasik (sanat) müziği ve halk müziğinden daha popüler olduğu çıkarılmıştır. Erkek ve kız çocuklarının görüşleri üzerine önemli fark bulan araştırmacılar; dört performans arasında kızların erkeklere göre daha yüksek puanlama yaptıklarını ancak halk müziği hariç algısal olarak önemli bir farkın olmadığını belirtmişlerdir.

Brittin (2014) 2. sınıftan 6. sınıfa kadar olan öğrencilerin müzik tercihlerini ve bu tercihlerde stil ve algılanan tempo'nun etkilerini araştırmıştır. Öğrenciler, çeşitli müzik stillerinde 10 parçayı dinleyerek tercihlerini belirtmiş ve her parçanın temposunu değerlendirmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin hip-hop, heavy rock shuffle, samba ve funk gibi stilleri daha çok sevdiklerini, polka, march, bluegrass ve piano

chords gibi stilleri ise daha az tercih ettiklerini göstermiştir. Ayrıca, daha hızlı algılanan tempoların müzik tercihlerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.

Peter De Vries'in (2010) yılında yayımlanan makalesinde, Avustralya'daki 12-13 yaşlarındaki ilköğrencilerinin müzik tercihlerini ve müzikle nasıl etkileşimde bulduklarını araştırıyor. Çalışma, öğrencilerin çağdaş popüler müziği diğer türlere tercih ettiğini ve dijital müzik çalarlar gibi yeni medya teknolojilerinin müzikle etkileşimlerinde önemli bir rol oynadığını gösteriyor. Ayrıca, müziğin öğrencilerin hayatlarında çeşitli roller oynadığı ve okulda müzik etkinliklerinde seçim hakkının önemli olduğu vurgulanıyor.

Sakarya'nın Karasu ilçesindeki ortaokul öğrencilerinin müzik eğilimlerini ve yeteneklerinin incelendiği çalışmada Alver ve Sazak (2022) öğrencilerin müzikle ilgili görüşlerini ve tercihlerini anlamının eğitimde önemli olduğunu vurgulamaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından özel olarak geliştirilen "Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Alanındaki Eğilimleri Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin müzik yeteneklerinin genel olarak orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Türk Pop müziği, öğrenciler arasında en popüler müzik türü olarak öne çıkmıştır. Kız öğrencilerin müziğe daha fazla zaman ayırdığı ve okul korolarına katılım oranlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca, imam-hatip ortaokullarındaki öğrencilerin enstrüman çalma ve solfej becerilerinin diğer okullara göre daha düşük olduğu, ancak dini müzik korolarına katılım eğilimlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin kültürel sermayesinin ve müzikle ilgili etkinliklere katılımının, öğrencilerin müzik tercihleri üzerindeki etkilerinin araştırıldığı çalışmada Kong (2023) Bourdieu'nün kültürel sermaye teorisine dayanarak, ebeveynlerin kültürel sermayesinin doğrudan öğrencilerin müzik dinleme alışkanlıklarını belirleyemeyeceğini, ancak ebeveyn desteği aracılığıyla bu tercihler üzerinde etkili olabileceğini ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin aktif desteği, öğrencilerin müzik tercihleri üzerinde ebeveynlerin müzikal eğilimlerinden daha güçlü bir etkiye sahiptir. Ayrıca, müzik tercihinin ebeveynler ve öğrenciler arasında sosyal etkileşim yoluyla çift yönlü bir akış olduğu vurgulanmaktadır. İngilizce popüler müzik dinlemenin, öğrencilerin kültürel sermayesini geliştirmek için bir araç olarak kullanılabilirliği ve

farklı sosyal statülerden gelen ebeveynlerin çocuklarının bu tür müzikleri dinlemesini teşvik ettiği belirtilmektedir.

Gençlerin müzik zevk grupları ile problem davranışları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada Mulder, vd. (2007), farklı müzik türlerini tercih eden gençlerin belirli davranış kalıpları sergilediğini ortaya koymuştur. Örneğin, rap ve heavy metal gibi türleri dinleyen gençlerin daha fazla problem davranış gösterme eğiliminde olduğu, pop ve klasik müzik dinleyenlerin ise daha az problem davranış sergilediği bulunmuştur. Bu bulgular, müzik zevkinin gençlerin davranışları üzerinde önemli bir etkisi olabileceğini göstermektedir.

Hargreaves ve North'un (1997) çalışması, çocukluk ve ergenlik döneminde müzik tercihlerinin nasıl geliştiğini araştırmaktadır. Araştırma, müzik zevklerinin yaşa bağlı olarak nasıl değiştiğini ve bu değişimlerin nedenlerini incelemektedir. Çalışma, deneysel estetik, gelişimsel yaklaşımlar ve sosyal kimlik teorisi gibi üç ana teorik çerçeveyi kullanarak, müzik tercihleri üzerindeki etkileri açıklamaya çalışmaktadır. Sosyal kimlik teorisi, bireylerin kendilerini belirli sosyal grupların üyeleri olarak tanımladığını ve bu gruplar arasındaki farklılıkların müzik tercihlerini şekillendirdiğini öne sürmektedir. Bulgular, müzik tercihlerinin çocukluk ve ergenlik döneminde karmaşık ve sürekli değişen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

North ve Hargreaves (2007) bir başka araştırmasında, bireylerin yaşam tarzı faktörlerinin müzik tercihlerine olan etkilerini ele almışlardır. Çalışma, seyahat, gelir, eğitim, istihdam ve sağlık gibi çeşitli yaşam tarzı unsurlarının müzik seçimleriyle nasıl ilişkilendiğini ortaya koymuştur. Bulgular, daha fazla seyahat eden ve yüksek gelir seviyesine sahip kişilerin daha çeşitli müzik türlerine ilgi gösterdiğini; eğitilmiş bireylerin ise genellikle daha geniş bir müzik yelpazesine sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca, iyi sağlık ve istihdam durumunun da müzik tercihleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, müzik zevklerinin yaşam tarzı faktörleri tarafından nasıl şekillendiğini anlamak açısından önemli bilgiler sunulmaktadır.

Müzik öneri sistemleri üzerinde son yıllarda birçok araştırmalara ve çalışmalara rastlanılmaktadır:

Yüz ifadelerine dayalı bir müzik öneri sistemi geliştirmeyi hedefleyen Wimalaweera ve Gammedda (2023) çalışmalarında, kullanıcının ruh halini ve müzik tercihlerini belirlemek için yüz ifadelerini analiz ederek bu analizleri hem maskeli hem

de maskesiz yüzler için gerçekleştirebilmeyi amaçlamışlardır. Bilgisayarla görme teknikleri ve derin öğrenme modelleri kullanılarak, mutluluk, üzüntü ve öfke gibi duygular tanımlanıp buna göre kişiselleştirilmiş müzik önerileri sunulmaktadır. Kullanıcı geri bildirimleri de dikkate alınarak önerilerin sürekli olarak iyileştirilmesi sağlanmıştır. Pandemi koşullarında bile etkili olabilen bu sistemin, kullanıcı dostu bir arayüze sahip olduğu ve geniş bir kullanıcı kitlesine hitap ettiği araştırmacılarca dile getirilmiştir.

Müzik öneri sistemlerinin etik sorunlarını ele almak amacıyla, arkadaşların tercih ettiği şarkılara dayalı bir öneri sistemi geliştiren Furini ve Fragnelli (2024) sistemde, içerik tabanlı ve işbirlikçi filtreleme yaklaşımlarını birleştirerek, kullanıcıların dinleme alışkanlıklarını ve arkadaşlarının dinleme geçmişlerini dikkate alarak kişiselleştirilmiş çalma listeleri oluşturmuştur. Araştırma, öneri algoritmalarının kullanıcı memnuniyeti üzerindeki etkisini değerlendirmiş ve katılımcıların, müzik keşfetme deneyimlerinden yüksek memnuniyet duyduklarını göstermiştir. Özellikle, müzik zevklerini korumak isteyen katılımcılar belirli bir algoritmayı, yeni müzikler keşfetmek isteyenler ise başka bir algoritmayı tercih etmiştir. Bu sistem, müzik önerilerinde şeffaflık ve etik değerlere önem vererek, kullanıcıların müzik zevklerini ve tercihlerini daha iyi yansıtan bir deneyim sunmayı amaçlamaktadır.

Kowald, vd. (2024) müzik tercihlerini modellemek ve öneri sistemleri geliştirmek için insan hafızası teorilerini incelemiştir. Araştırma, kullanıcıların müzik türü tercihlerini tahmin etmek için bilişsel mimari ACT-R'yi temel alan bir model sunmaktadır. Bu model, kullanıcıların geçmiş dinleme sıklığı ve yakınlığı ile mevcut bağlamsal durumu dikkate alarak müzik tekrar dinleme davranışlarını tahmin etmektedir. Çalışma, Last.fm platformundaki düşük, orta ve yüksek ana akım müzik dinleyicileri olmak üzere üç kullanıcı grubunu analiz etmiş ve bu modelin, özellikle düşük ana akım müzik dinleyicileri için, diğer algoritmalara kıyasla daha yüksek tahmin doğruluğu sağladığını göstermiştir.

Müzik tercihleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi anlamak için yapılan birçok önemli çalışmalar mevcuttur:

Rentfrow ve Gosling'in (2003) çalışmasında, Kısa Müzik Tercihleri Testi (STOMP) kullanılarak bireylerin müzik tercihleri dört ana boyutta ölçülmüştür: Yansıtıcı ve Karmaşık, Yoğun ve Asi, Neşeli ve Geleneksel, Enerjik ve Ritmik.

Araştırma, 3.500'den fazla katılımcı ile gerçekleştirilmiş ve farklı yaş gruplarından ve cinsiyetlerden bireyler üzerinde uygulanabilirliği test edilmiştir. Sonuçlar, müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, deneyime açık bireylerin klasik ve rock gibi yansıtıcı ve yoğun müzikleri tercih ettiği, dışadönük bireylerin ise rap/hip-hop ve pop gibi enerjik ve neşeli müzikleri tercih ettiği bulunmuştur.

Langmeyer, vd. (2012) yılında yaptığı araştırma, müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Almanya'da 21-26 yaş arası gençlerden oluşan bir örneklem üzerinde yapılan çalışmada, müzik tercihleri Rentfrow ve Gosling'in Kısa Müzik Tercihleri Testi (STOMP) ile ölçülmüş ve Beş Faktör Kişilik Envanteri (Big Five Inventory) kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, deneyime açık bireylerin klasik ve rock gibi yansıtıcı ve yoğun müzikleri, dışadönük bireylerin ise rap/hip-hop ve pop gibi enerjik ve neşeli müzikleri tercih ettiğini göstermiştir.

Delsing ve arkadaşlarının (2008) çalışmasında, Hollandalı ergenlerin müzik tercihleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma, 12-19 yaş arası 2.334 ergenin müzik tercihlerini dört ana boyutta sınıflandırmıştır: Rock, Elite, Urban ve Pop/Dance. Katılımcılar, üç farklı zaman diliminde müzik tercihleri ve kişilik özellikleri hakkında anketler doldurmuşlardır. Sonuçlar, müzik tercihlerinin zaman içinde nispeten sabit kaldığını ve kişilik özellikleri ile tutarlı bir şekilde ilişkili olduğunu göstermiştir. Örneğin, deneyime açık bireylerin klasik ve rock gibi yansıtıcı ve yoğun müzikleri tercih ettiği, dışadönük bireylerin ise rap/hip-hop ve pop gibi enerjik ve neşeli müzikleri tercih ettiği bulunmuştur. Ayrıca, kişilik özelliklerinin müzik tercihleri üzerindeki etkisinin üç yıllık bir süre boyunca devam ettiği belirlenmiştir.

Bonneville-Roussy, vd. (2013) çalışmasında, ergenlikten orta yetişkinliğe kadar olan dönemde müzikle etkileşim ve müzik tercihleri incelenmiştir. İki büyük çaplı kesitsel çalışmadan elde edilen veriler kullanılarak, yaşa bağlı müzikal tutum ve tercihler araştırılmıştır. İlk çalışmada, ABD ve Birleşik Krallık'tan ulusal olarak temsil edilen büyük bir örneklem kullanılarak, müzikle etkileşimde yaşa bağlı eğilimler incelenmiş ve müziğin önemi yaşla birlikte azalmakla birlikte, gençlerin müziği daha sık ve çeşitli bağlamlarda dinlediği bulunmuştur. İkinci çalışmada ise, çok büyük bir internet örnekleme kullanılarak yaşa bağlı müzik tercihleri beş boyutlu bir modelle

değerlendirilmiş ve bazı müzik türlerine olan ilginin yaşla birlikte azaldığı (örneğin, Yoğun ve Çağdaş müzikler), bazı türlere olan ilginin ise arttığı (örneğin, Sade ve Sofistike müzikler) tespit edilmiştir. Ayrıca, müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler de incelenmiştir. Bu bulgular, müzik tercihleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi anlamak için önemli bir katkı sunmaktadır.

Schwartz ve Fouts'un (2003) çalışmasında, ergenlerin müzik tercihleri, kişilik stilleri ve gelişimsel sorunları incelenmiştir. Araştırma, 164 ergenin katılımıyla gerçekleştirilmiş ve katılımcılar müzik tercihleri açısından hafif müzik, ağır müzik ve eklektik müzik tercih edenler olarak üç gruba ayrılmıştır. Sonuçlar, her bir müzik tercih grubunun kendine özgü kişilik boyutları ve gelişimsel sorunlar sergilediğini ortaya koymuştur. Hafif müzik tercih edenlerin daha içe dönük ve uyumlu oldukları, ağır müzik tercih edenlerin ise daha asi ve duygusal olarak dengesiz oldukları belirlenmiştir. Eklektik müzik tercihleri olanların ise daha esnek ve açık fikirli oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca, hafif veya ağır müzik tercih edenlerin, çeşitli kişilik ve gelişimsel sorunlarla başa çıkmada daha fazla zorluk yaşadıkları, eklektik müzik tercihleri olanların ise bu tür zorluklarla daha az karşılaştıkları bulunmuştur. Bu bulgular, ergenlerin belirli kişilik özelliklerini ve gelişimsel sorunlarını yansıtan müzikleri dinlemeyi tercih ettiklerini desteklemektedir.

Marín-Liévana, vd. (2021), öğrencilerin müzik tercihlerini ve bu tercihlerin kültürel kimliklerini nasıl yansıttığını incelemiştir. Araştırma, popüler müziğin öğrencilerin kimlik gelişiminde ve sosyal ilişkilerinde önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Eğitim sistemlerinde popüler müziğin estetik olarak daha düşük değerlendirildiği için yeterince yer bulamadığına dikkat çekilmekte ve bu müzik türünün müfredata dahil edilmesinin öğrencilerin kimliklerinin tanınmasına katkı sağlayabileceği öne sürülmektedir. Çalışma, bu konuda yapılan 105 farklı araştırmayı inceleyerek, öğrencilerin müzik tercihleri ile kimlikleri arasındaki ilişkiyi ve bu tercihlerin eğitimde nasıl daha fazla yer bulabileceğini tartışmaktadır.

Genç yetişkinlerin müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasındaki bağlantıyı inceleyen Ck ve Singh'in (2024) araştırmasında, enerjik ve dışa dönük bireylerin pop ve dans müziğini, içe dönük ve düşünceli bireylerin ise klasik ve caz müziğini tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin, bireylerin sosyal ve duygusal yaşamlarını önemli ölçüde

etkilediğini ortaya koymaktadır. Araştırma, müzik tercihleri ile kişilik arasındaki bu bağlantının, bireylerin sosyal etkileşimleri ve duygusal refahı üzerinde belirgin etkileri olduğunu vurgulamaktadır.

Müzik akış hizmetlerinden elde edilen kullanıcı tercihlerini analiz ederek müzik zevkini belirlemeye yönelik iki farklı yaklaşım geliştiren araştırmacılar Matrosova, vd. (2024) ilk yaklaşımda, kullanıcıların özgün müzik tercihlerini tanımlamaya odaklanırken, ikinci yaklaşım genel müzik zevkini özetlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, bu iki yöntemin birbirleriyle çeliştiğini ve müzik zevkine dair hesaplamalı sorulara yanıt verirken hangi perspektifin benimsendiğinin netleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, kullanıcıların çevrimiçi müzik dinleme alışkanlıkları üzerinden tanınabilirliği konusunu da ele almaktadır.

Gagne (2024) araştırmasında, gençlerin müzik tercihleri ile kimliklerini ifade etme biçimleri arasındaki ilişkiyi yeniden değerlendirirken, müzik tercihlerinin bireylerin benzersiz kimlik yollarına sıkı sıkıya bağlı olduğunu ve bu nedenle başkalarına hızlı ve güvenilir bilgi sağlama işlevini yitirdiğini bulmuştur. 17-19 yaş arası gençlerle yapılan niteliksel görüşmelere dayanan araştırma, müziğin artan erişilebilirliği ve hareketliliği ile gençlerin kimlik inşasına yönelik artan ilgisi arasındaki etkileşimin bu değişimi tetiklediğini göstermektedir. Araştırma, müzik tercihleri ile kimlik arasındaki bu bağlantının, gençlerin sosyal etkileşimleri ve duygusal refahı üzerinde belirgin etkileri olduğunu vurgulamakta ve müzik aracılığıyla kendini sunma üzerindeki rolünü ele alarak, bu konuda daha fazla araştırma yapılması gerektiğini önermektedir.

Kişilik özellikleri ve müzik tercihleri üzerinden sosyo-politik tutumları tahmin etmeyi amaçlayan Mercurio (2024) araştırmasında, bireylerin kişilik özellikleri ve müzik tercihleri arasındaki ilişkileri inceleyerek, bu faktörlerin sosyo-politik tutumlar üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Çalışma, belirli kişilik özelliklerine sahip bireylerin belirli müzik türlerine eğilim gösterdiğini ve bu eğilimlerin, bireylerin politik görüşleri ve sosyal tutumları ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, müzik tercihleri ve kişilik özelliklerinin, bireylerin sosyo-politik tutumlarını anlamada önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Bu çalışmadaki literatür taraması, müzik beğenisi ve müzik tercihleri üzerine yapılan araştırmaları; müzik psikolojisi, müzik öneri sistemlerinin işleyişi, müzik tercihleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi anlama ve bu alandaki bibliyografik çalışmaları derleme bağlamında incelemiştir. Müzik beğenisinin oluşumu ve müzik tercihlerindeki farklılıkların tek bir faktörden kaynaklanmadığı; çalışmalar değerlendirildiğinde, yaşanılan dönemin sosyoekonomik ve sosyokültürel yaşantısına, olaylarına, günümüz gençlerinin ‘akım’ olarak adlandırdığı güncel ve modern anlayışa, kişilerin yaşadığı kritik dönemlere (örneğin ergenlik) ve daha birçok nedene bağlı olarak değişebileceği düşünölmektedir.

3. YÖNTEM

Araştırmada bir ölçek geliştirme süreci yürütülecektir. Yapılacak tüm istatistikî işlemler aşağıda belirtilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada keşfedici sıralı desen kullanılmıştır (Creswell, 2014). Creswell'in önerdiği bu model, araştırma değişkenlerinin bilinmediği ve nitelden nicele doğru ilerleyen ölçme araçlarının geliştirilmesi süreçlerinde kullanılmaktadır (Baki ve Gökçek, 2012).

Bu araştırmada, öğrencilerin müzik beğenisini tanımlayabilmek için öncelikle sevdikleri müzikleri ve grupları yazmaları beklenmiştir. Buradan elde edilen nitel veriler, ölçeğin maddelerinin oluşturulmasında kullanılmıştır. Dolayısıyla öncelikle nitel sonrasında ise nicel analiz yöntemleri ile süreç ilerletilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu ise İstanbul Bağcılar Vakıflar Ortaokulu ve Öznur Kahraman İmam Hatip Ortaokulu'nda bulunan ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Öznur Kahraman İmam Hatip Ortaokulu'nun 21 sınıfındaki kız öğrencilerin yaş dağılımları Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Kız Öğrencilere Ait Demografik Özellikler

Yaş	f	%
9	18	2,5
10	154	21,6
11	182	25,5
12	209	29,3
13	151	21,1
TOPLAM	714	100

Vakıflar Ortaokulu'nda bulunan erkek öğrencilerin yaş dağılımları Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Erkek Öğrencilere Ait Demografik Özellikler

Yaş	f	%
10	94	56,287
11	16	9,580
12	17	10,179
13	40	23,952
TOPLAM	167	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama süreci iki aşamada gerçekleştirilecektir. İlk aşamada tüm öğrencilerin müzik beğenilerinin çerçevesini anlamak adına, 3 adet şarkı ve şarkıcı/grup ismi yazmaları istenecektir.

İkinci aşamada ise alınan örneklerden faydalanılarak belirlenmiş ses örneği kesitlerinin öğrencilere sorulacağı ve ölçeğin pilot uygulama halini oluşturan ilk ölçek veri toplama aracını temsil etmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Öncelikle öğrencilerin dinlediklerini ve sevdiklerini ifade ettikleri veri formundan elde edilen ilk verilerle bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzu oluşturma süreci öğrencilere bir veri formunun uygulanmasıyla başlanmış; öğrencilere en çok sevdikleri ilk olmak üzere, 3 adet şarkıcı ve şarkı ismi yazmaları istenmiştir. Toplanan verilerde sadece şarkıcı/grup ismi verilmiş şarkı ismi boş bırakılmışsa veya tam tersi uygulamaya rastlanılmış, anlaşılmayan isimler ve birbiriyle çakışan veriler elenmiştir. Ortaya çıkacak tüm isimler veya şarkı adları ile bir çalışma havuzu ortaya konmuştur. Belirlenen örneklere ilişkin araştırmacılar olarak uzun bir müzik dinleme ve örnekleri ses özelliklerine göre kategorize etme süreci yürütülmüştür.

Örneklerin dinlenmesi süreci sonucunda tüm şarkıcı ve şarkılar incelendikten sonra, öğrencilerin hiç duymadıkları düşünülen, Youtube ve Spotify medya ortamlarında temsil ettikleri türlerin örneklerine göre az dinlenme oranlarına sahip örnekler belirlenmiştir. Bu örneklerden 10 saniyelik müzik kesitleri alınarak dinleme örnekleri oluşturulmuştur. Dinleme örnekleri oluşturulurken kategoriler ortaya konmuş; her kategoriden 5 örnek belirlenerek taslak ölçeğe ilişkin işitsel örnekler hazırlanmıştır. Hazırlanan örneklerin ölçek üzerinde nasıl işaretlenmesi gerektiği

yaşlarına uygun örneklerle açıklanmıştır: (5) puan vereceğiniz şarkılar çok beğendiğiniz, hatta: "Keşke 10 saniyeden fazla olsaydı" diyebileceğiniz şarkılar olsun. (4) puan vereceğiniz şarkılar ise: "Bu şarkıyı da beğendim fakat 5 puan verdiğim şarkılara göre bir eksiklik hissettim" dediğiniz şarkılar olsun. (3) puan verdiğiniz şarkılar ise bir çay bahçesinde ya da kafede oturduğunuzda sizi rahatsız etmeyecek şarkılara benzediğini düşündüğünüz şarkılar için yapacağınız puanlama olsun. (2) puan ise beğenmediğiniz şarkılar için yapılan bir puanlama olsun ve son olarak (1) puan ise: "Bu şarkı bana kesinlikle hitap etmiyor hatta bu şarkıyı 10 saniye dahi dinlemek benim için fazlaydı" dedikleri şarkılar için puanlama yapmaları istenmiştir.

Bazı müzik türlerinin öğrencilerin müzik dünyasında temsil edildiği öngörülmüştür. Ölçeği oluşturacağı öngörülen, 15 kategorinin hangi müzik türünü temsil ettikleri aşağıda açıklanmıştır.

Ölçekte Kullanılan Müzik Türleri

Günümüz müzikleri tek bir stilden oluşmakla beraber, birkaç stilin birleşmesiyle de ortaya çıkabilmektedir. Yeni akım müziklerde bu tarz sentez olarak ifade edilebilir olan müziklere sıkça rastlanmaktadır. Dijital müzik platformlarında bu durum çeşitli isimlendirmelerle de desteklenmektedir. Örneğin Spotify'da Arabesk ve Rap müziğin sentezlenerek oluşturulmasına "Besk Rap" denilmiştir. Öğrenciler arasında dinlenen popüler müzikler de kendi içerisinde sentezlenerek çeşitlenmektedir. K-Pop ve Elektro Dans müzik K-Pop müziğin içerisinde, Hıp-Hop ve Rap müzik birbirlerinin alt kültürleri olduğundan tek grupta incelenebilir. Klasik müzik öğelerini barındıran müzikler "Film Müzikleri" adı altında toplanmıştır. Genel olarak ortaya konan stiller; K-Pop, New Pop, Latin Pop, Ana Akım Türk Pop, AutoTune Pop, Arabesk Pop, Indie, Brit-Rock, Rock, Film Müzikleri, R/B, Hıp Hop, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Arabesk müzikler olmuştur.

K-Pop

K-Pop stili bugün; Elektro-Dans, Hip Hop, R/B, grunge, reggae, pop müzik öğeleriyle ve çeşitli dans gösterileri ile beraber dinleyiciye sunulan kapsayıcı bir müzik stilidir (Binark, 2019: 131 akt. Keskin, 2022). Güney Kore popüler kültürü Hallyu'nun

bir parçası olan K-Pop stili genç dinleyiciler tarafından kabullenilmiş ve sosyal mecralarda geniş bir katılımı ile izlenmektedir. BTS, TWICE, EXO vb. K-Pop gruplarıyla beraber, Netflix’de izlenme rekorları kıran Squid Game dizisi ve Oscar ödülü almış Parazit filmi, Güney Kore popüler kültürünün dünyaya yayılmasına etki eden popüler kültür ürünlerine örnek gösterilebilir. K-Pop stiline yükselişi 2012 yılında PSY’nin “Gangnam Style” şarkısıyla başladığı; YouTube vb. sosyal mecralarda etkileşiminin arttığı görülmektedir (Keskin, 2022: 784)

New Pop

Günümüz pop şarkıları içerisinde davul gibi ritim çalgılarının elektronik ortamlarda oluşturularak dinleyiciye ulaştırmak amaçlanmaktadır. Her popüler müzikte olduğu gibi kolay tüketimin hedeflemesinin yanı sıra, teknolojiyle beraber çalgı seslerinin deforme edilmesi veya efekt verilmesiyle dinleyiciye ulaşan stil olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel pop müzik türlerine yakın ancak yoğun ses sentezleyici kullanımı ile öne çıkar.

Latin Pop

“Cumhuriyetin ilk kırk yılında popüler müzikler, toplumun batı kültürü ile yaklaşmanın bir sembolü olarak görülmekteydi. Başlangıçta "tango" popüler müzik kategorisinde yaygınlaşmaya başlamış, kısa bir süre sonra ise Swing, Latin ve Jazz müziğinin çeşitleri popüler müzik sınıfına girmişti” (Çiftçi, 149). Ülkemizde Latin ritim ve ezgileriyle oluşturulan “Latin Pop” stili bu çalışmada gruplandırılan bir başka Pop müzik türüdür. Latin Pop stili günümüzde çeşitli müzik stilleriyle beraber sentezlenerek efektler aracılığıyla dinleyiciye ulaşmakta; hareketli ve canlı yapısıyla dikkat çekmektedir.

Ana Akım Türk Pop

Ana Akım Türk Pop Müziği’nde, içerisindeki çalgıların teknolojik bir ortamda üretildiği New Pop stiline nispeten daha fazla orijinal ses içeriklerine sahip olduğu görülmektedir. Özellikle vurmali çalgılarda New Pop’dan farklı olarak orijinal davul sesini duymak mümkündür. Bunun dışında melodinin ve şarkı sözlerinin kolayca akılda kaldığı, arz talep ilkesine dayanan ve kısa sürede tüketilen müzik stillerinden

olduğu söylenebilir. Bu stilde sözlerin ve ezginin son derece yüzeysel ve basit olduğu açıkça görülebilir.

Autotune Pop

AutoTune Pop stili bu çalışmada adlandırılması planlanan bir stildir. Vokal sesi ile birlikte çalgı seslerinin dijital ortamlarda deforme edilmesiyle dinleyiciye ulaşan stilde; seslerin yapaylığı ve dijital müzik öğeleriyle baskın bir şekilde kullanılması dikkat çekicidir.

Arabesk

Arabesk kavramı Türkçe sözlükte: “Arap müziğine ait icra anlayışının Türk müziğine uygulanmasıyla oluşmuş, söz ağırlıklı (müzik)” olarak tanımlanmaktadır (TDK, Türkçe Sözlük). Taydaş ve Sert (2021)’e göre ise “günümüzde arabesk; ideolojik, kültürel ya da sınıfsal aidiyetlerin hudutlarını aşan ve son derece yaygın olarak tüketilen kolektif bir kültürel biçimi ifade etmektedir.” Arabesk’in 1980’lerde ortaya çıkan ve genel ses özelliklerini taşıyan örneklere öykünerek, en temel haliyle Arabesk müziği temsil eden örnekler bu stili oluşturmaktadır.

Arabesk Pop

Arabesk müzik tek bir stil olarak karşımıza çıkabilirken; aynı zamanda Arabesk Pop-Rap denilen sentez müziklerle beraber de kullanılabilir. Pop müzik stilinde altyapının olduğu ancak vokal veya çalgısal ezgi üretimlerinde arabesk stilinin öne çıktığı müzik örnekleri için “Arabesk Pop” terimi üretilmiştir.

Rock

Rock müzik, 1960’lı yıllarda popüler kültürün ortaya çıkardığı Rock’n Roll müziğinin yanında yeni bir tür olarak doğmuştur (Duman, 2007). Müzikal ve şarkı sözleri açısından ‘sert’ olan Rock müzikte; elektro gitarlar, hareketli ritimlerle beraber davulun da baskın olduğu bir müzikal yapıya sahiptir. (Arnett, 1991:573-593 akt. Bozkurt, 2015).

Brit-Rock

Brit Rock; diğeri ismiyle ‘‘British Rock’’ ana akım rock stiline alt kollarından olan bir başka stil olarak karşımıza çıkar. 1960’lı yıllarda ortaya çıkan The Beatles grubunun bu stildeki önderliğiyle şarkılarında kuzeyli aksanı ve şarkılarının naifliği Brit rock stiline Ana akım rock stiline farkı ile ön plandadır. The Beatles, ‘‘Sert’’ Rock stiline Soul, Jazz ve Pop’la harmanlamıştır (Varol, 2012).

Indie

Indie (bağımsız) müzik, grupların ya da müzisyenlerin, kendi kayıtlarını kendilerinin yaptığı, müzik üretimi ve dağıtımına ilişkin organizasyonları kendi başlarına hallettikleri, birbirleriyle yardımlaşarak ortak çalışmalar yaptıkları (ya da içlerinden bir kişinin çalışmasını destekledikleri) ve hazırladıkları kayıtlı ürünlerin görsel tasarımlarını da kendi imkanlarıyla ‘‘kotardıkları’’ müziksel pratikler olarak tanımlanır (Çerezcioglu, 2014). Indie müzik stiline sentezleyicilerin yoğun kullanıldığı, alışlagelen sözlerin dışında içeriğe sahip sözlerle müzik yapıldığı görülmektedir.

Rap - Hip Hop

Angı (2013), Hip Hop’ın 1970’li yıllarda, Amerika’da kötü koşullarda ve azınlık olarak yaşayan zencilerin, eğlenmek için oluşturduğu, yaşam biçimlerini yansıtan kültür olduğunu ifade etmiştir. İçerisinde protest sözlerin bulunduğu ve müzikal alt yapısını çoğunlukla kendini tekrar eden ritmik öğelerden oluşturan bir tür olarak karşımıza çıkar.

Film Müzikleri

Çalışmada klasik müzik öğelerini barındıran ‘‘Film Müzikleri’’ stili klasik müzik özelliklerinin öğrencilerin işitsel dünyalarında ne düzeyde temsil edildiğinin belirlenmesine yönelik anlamlı bir alan olarak düşünülmektedir. Film müziklerini, seyirciye sahne duygusunu daha iyi hissettirebilmek amacıyla geniş senfonik orkestralar tarafından seslendirilen müzikler oluşturur. Daha çok romantik dönem etkilerinin baskın olduğu film müzikleri, çocukların sıklıkla karşılaştıkları müzik olayları olarak öne çıkmaktadır.

R/B

Blues 1900'lerde kentlerde de etkili olmaya başlayan melodik ve ritmik özgürlükte Afro-Amerikan şarkı stilidir (Aktüze, 2010, s.72 akt. Çelikoğlu, 2019). Ağır bir müzik olarak görülen blues, bir süre sonra hareketli dansların da uygulanmaya başlamasıyla temponun yüksek şekilde kullanıldığı yeni bir türe evrilmiştir. Ritim ve blues olarak adlandırılan bu tür, popüler müziği de oldukça etkilemiştir.

Türk Sanat Müziği (TSM)

Geleneksel Türk Sanat Müziği; "Divan Musikisi" ve "Klasik Türk Musikisi" adlarıyla da anılmış, dinsel ve din dışı eserlerden oluşan bir tür olarak karşımıza çıkar. Dinsel yönüyle cami ve tasavvuf müziklerini kapsarken; din dışı formlarının önde gelenleri; şarkı, aranağme, gazel, taksim, peşrev, medhal, saz eseri, semai, beste, kâr, kâr-ı natık ve fasıldır (http-1).

TSM; içinde Türk kültürüne ait etnik çalgıların bulunduğu, makamsal müzik yapısına sahip, nazari bilgiler ışığında oluşturulan musiki türüdür.

Türk Halk Müziği (THM)

THM, toplumun duygu ve düşüncelerini samimi, yalın, coşkulu ve içli ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. Oluşumunda hiçbir sanat endişesi taşımayan, ritim yönünden zengin, ezgi yönünden oldukça renkli bir yapısı bulunmaktadır (Yener, 2006).

Uygulama öncesi katılımcılara uygulamanın amacı ve dikkat etmeleri gereken unsurlar açıklanacak, varsa öğrencilerin soruları cevaplanacaktır. Oryantasyon eğitimi olarak düşünülen uygulama öncesi başlangıç sürecinde, üç ses örneği dinletilerek örnek olarak puanlama yapılması sağlanacaktır.

Uygulama süresince tüm örnekler sadece bir kere dinletilerek sorulacaktır. Puanlamalarında beğendikleri ve beğenmedikleri müzikleri Likert tipi değerlendirme ile beş düzey üzerinden değerlendirmeleri istenecektir. Soru sayısı yüksek olursa (örneğin her birinde 3 soru olmak üzere, 15 stil toplamda 75 soru gibi) öğrencilerin dikkat düzeyleri de akılda tutularak, üç ara verilerek bir ders saatinin içinde uygulanması planlanmaktadır.

3.5. Verilerin Analizi

Ölçeğin geliştirilme sürecinde doğru işaretlenmiş olan, eksiklerin olmadığı veri formları ele alınacaktır.

Faktörel yapıya uygunluk Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterlik Ölçümü ve Barlett Küresellik Testi uygulandıktan sonra belirlenecektir. Ölçeğin doğası gereği ve yüksek katılımdan dolayı çok faktörlü bir yapı sergilemesi beklenmektedir.

Ölçek geliştirilme sürecinde çok faktörlü bir yapı sergilenirse, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi ile çeşitli model denemeleri uygulanarak, en uygun modellerin belirlenmesi sağlanacaktır. Olası durumda çok sayıda maddenin elenmesi söz konusudur. İki farklı faktör analizine başlamadan önce veriler rastgele şekilde ikiye bölünecektir. Binişik maddelerin atılması ve Cronbach'ın Alpha sayısını silindiğinde yükselten maddelerin atılması ile, ölçeğin geliştirilmesi süreci devam edecektir.

Açımlayıcı Faktör Analizi sonrasında ortaya çıkan yapının sınılanması için, ikiye bölünen veri ile Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanacaktır. Doğrulayıcı faktör analizinin açımlayıcı faktör analizindeki yapıyı göstermesi beklenmektedir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Tablo 4 incelendiğinde KMO örneklem yeterlik düzeyinin ,95 düzeyinde mükemmel olduğu; Barlett küresellik testinde ortaya konan anlamlılık değerinin de $p < 0,01$ düzeyinde olmasından dolayı çok faktörlü bir yapı sergilediği görülebilir. Bu bulguların ardından açımlayıcı faktör analizi (AFA) ile çeşitli model denemelerine göre altı faktörlü yapı ve 53 madde sayısıyla güçlü özellikler sergileyen bir ölçeğe ulaşılmıştır.

Tablo 4. 75 Maddelik Normallik Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterlik Ölçümü		,945
Barlett Küresellik Testi	Yaklaşık ki-kare	30419,789
	Serbestlik derecesi	2850
	Anlamlılık	,000

Tablo 5’de görüldüğü gibi, baskın olan maddelere göre faktörlerin etiketlenmesi yapılmıştır. Burada iki faktörün benzer etiket taşıyor olmasına ilişkin bir açıklama sunulması gerekmektedir. “Ana Akım Pop” olarak etiketlenen örneklerde Türk pop müziğinin ‘Serdar Ortaç, Demet Akalın, Oğuzhan Koç’ gibi temsilcileri ve Türkiye’ye özgü bir müzik anlayışı görülebilir. “Pop” olarak etiketlenen türde ise Türk pop müziği dışında kalan Kore Pop, Latin Pop gibi yabancı sözlü müziğin baskın olduğu bir pop müzik anlayışı yer almaktadır. Diğer türler ise açık şekilde stillerini yansıtmaktadır.

Tablo 5. 53 Maddelik Ölçeğe İlişkin Değerler

Döndürme Sonrası Yük Değerleri											
Geleneksel		Pop		Rock		Ana Akım Pop		Film		Hiphop	
17 THM	0,824	28 Pop	0,800	22 BritRock	0,696	44 Indie	0,768	30 Film	0,742	21 Hiphop	0,754
60 THM	0,807	58 NewPop	0,772	4 Rock	0,669	45 ArabeskPop	0,740	33 Film	0,727	61 Hiphop	0,748
25 THM	0,791	32 Pop	0,769	16 BritRock	0,660	38 ArabeskPop	0,701	49 Film	0,702	74 HipHop	0,714
31 THM	0,771	20 Pop	0,756	15 R/B	0,658	67 AnaAkım	0,603	62 Film	0,682	34 Hiphop	0,689
66 THM	0,745	71 Pop	0,686	46 BritRock	0,633	14 Indie	0,553	6 Film	0,560		
69 TSM	0,731	55 R/B	0,653	52 Rock	0,615	70 ATune	0,551				
9 TSM	0,717	18 NewPop	0,651	75 BritRock	0,610	1 NewPop	0,529				
19 Arabesk	0,685	56 AutoTune	0,621	13 Rock	0,606	59 Indie	0,504				
51 Arabesk	0,680	41 Pop	0,590	23 R/B	0,589						
47 TSM	0,673	65 NewPop	0,565	54 BritRock	0,577						
40 TSM	0,633	10 Latin	0,543								
12 Arabesk	0,630	24 Latin	0,487								
53 TSM	0,616										
43 Arabesk	0,614										
Açıklanan Toplam Varyans = 54,921				Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = ,931				Cronbach'ın Alfa Sayısı= ,926			
Geleneksel = 14,061				Barlett Küresellik Testi = 19903,727				N (madde) = 53			
Pop = 11,321				Serbestlik derecesi = 1378				N (katılımcı) = 714			
Rock = 9,357				Anlamlılık = ,000							
Ana Akım Pop = 7,786											
Film = 6, 414											
Hiphop = 5,983											

Elde edilecek ölçeğin olabildiğince güçlü bir ölçme aracı olması için ve genel özellikleriyle müzik beğenisini belirlemesi amacıyla geliştirildiği için maddelerin atılma ilkeleri olabildiğince eleyici bir yaklaşımla düzenlenmiştir. Buna göre Tablo 5’de sunulan analiz sonrasında çok sayıda doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Çok sayıda binişik maddeyi ortaya çıkartan DFA analizleri sonucunda faktör yükleri en yüksek olan üçer madde kalacak şekilde altı faktörlü yapı korunmuş ve çok sayıda madde atılmıştır. Toplam varyans oranı en yüksek ve ayırt edicilik düzeyinde de en güçlü model toplamda 18 maddeden oluşmaktadır. Süreç bu altı faktörlü modelin sınanması üzerine ilerletilecektir.

Tablo 6. 18 Maddelik Ölçeğe İlişkin Değerler

Döndürme sonrası yük değerleri											
Geleneksel		Pop		Hiphop		Rock		Film		Indie	
60 THM	0,875	58 Pop	0,847	61 Hiphop	0,846	4 Rock	0,828	33 Film	0,798	14 Indie	0,816
66 THM	0,832	20 Pop	0,812	74 HipHop	0,821	16 BritRock	0,763	30 Film	0,796	44 Indie	0,797
17 THM	0,826	71 Pop	0,792	34 Hiphop	0,758	15 R/B	0,728	62 Film	0,668	59 Indie	0,597
Açıklanan Toplam Varyans = 69,215				Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = ,798				Cronbach’ın Alfa Sayısı= ,80			
Geleneksel = 12,758				Barlett Küresellik Testi = 4199,337				N (madde) = 18			
Pop = 12,211				Serbestlik derecesi = 153				N (katılımcı) = 714			
Rock = 11,830				Anlamlılık = ,000							
Ana Akım Pop = 11,300				Principal Components							
Film = 11, 050				Equamax with Kaiser Normalization							
Hiphop = 10,067											

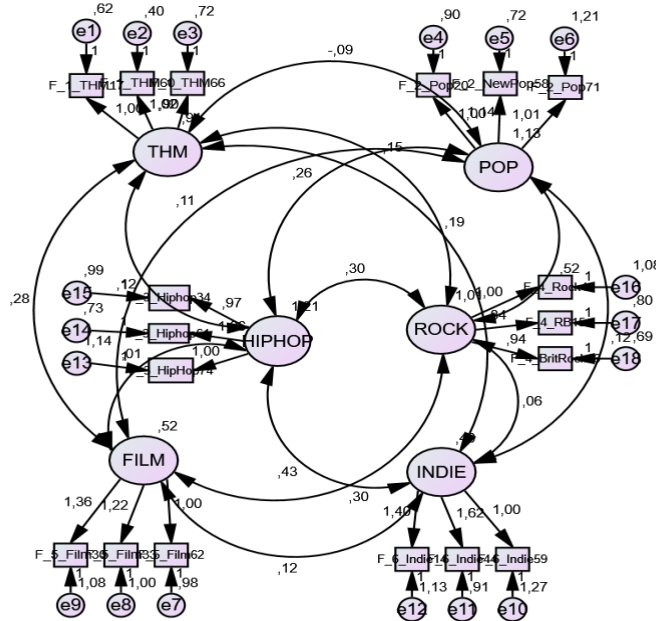
Tablo 6 incelendiğinde faktörlerin yeniden adlandırıldığı görülmektedir. Hem toplam açıklanan varyansa göre ağırlıkların değiştiği hem de yeni bir etiketleme olarak “Ana Akım Pop” başlığının “Indie” olarak değiştirildiği görülebilir.

18 Maddelik yapının sınanması için veri seti rastgele şekilde ikiye bölünerek yeniden AFA ve DFA analizi yapılmıştır. Bu analizlerdeki beklenti, ölçeğin sağlamlığını iki farklı veri setiyle sınamaktır. Veri setlerinde n = 356 AFA ve n = 358 olmak üzere DFA uygulanmıştır.

Tablo 7. Müzik Beğeni Ölçeğine İlişkin Bölünmüş Veri Setiyle AFA Analizi

Döndürme Sonrası Yük Değerleri											
Geleneksel		Pop		Hiphop		Rock		Film		Indie	
60 THM	0,895	58 Pop	0,859	61 Hiphop	0,845	4 Rock	0,844	30 Film	0,826	44 Indie	0,816
66 THM	0,838	20 Pop	0,812	74 HipHop	0,818	16 BritRock	0,749	33 Film	0,762	14 Indie	0,804
17 THM	0,824	71 Pop	0,773	34 Hiphop	0,750	15 R/B	0,700	62 Film	0,698	59 Indie	0,661
Açıklanan Toplam Varyans = 70,049				Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = ,788				Cronbach'ın Alfa Sayısı= ,813			
Geleneksel = 12,929				Barlett Küresellik Testi = 2214,252				N (madde) = 18			
Pop = 12,356				Serbestlik derecesi = 153				N (katılımcı) = 356			
Hiphop = 11,838				Anlamlılık = ,000							
Rock = 11,135				Principal Components							
Film = 11,116				Equamax with Kaiser Normalization							
Indie= 10,675											

Tablo 7 incelendiğinde, Tablo 6'da görülen değerlerde küçük yükselme eğilimleri görülmekle birlikte, n= 356 katılımcıya ilişkin verilerle ölçeğin aynı yapıyı taşıdığı gözlenmektedir.

Şekil 1. Müzik Beğeni Ölçeğine İlişkin Bölünmüş Veri Setiyle DFA Analizi

Şekil 1 incelendiğinde 6 faktör arasındaki korelasyon durumları incelenebilir. Uyum indeksine bağlı değerler ele alındığında Standardized RMR= ,0619 (SMRS ≤ .08); CMIN= 258,606 ; DF=120; CMIN/DF= 2,155 (CMIN/DF ≤ 2,5); p= ,000; RMSEA= ,057 (RMSEA ≤ .06); CFI= ,930 (CFI ≥ .90); GFI= ,925 (GFI ≥ .90); NFI

= ,880 (NFI \geq ,95) değerleriyle iyi bir uyum düzeyinin sergilendiği görülmektedir. Şekil 1 ve Tablo 4 birlikte bakıldığında ikiye bölünmüş veri setiyle de bakıldığında 18 maddelik 6 faktörlü ölçek önerisinin iyi düzeyde bir ölçme aracı olduğu görülmektedir.

Veri alınmasından 6 hafta sonra yapılan yeniden veri toplama sürecinde 202 katılımcıdan alınan verilerden 3'ü elenerek 199 katılımcı verisi analiz edilmiştir. Yapı geçerliğini yeni bir veri setiyle yeniden sınamak için yapılan yeni ölçüme ilişkin açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Yeniden alınan verilerle oluşan yeni veri setiyle uygulanan AFA analizi sonucunda Cronbach'ın Alfa sayısının düştüğü ancak iyi bir güvenilirliği temsil ettiği ($\alpha=,742$); açıklanan toplam varyans oranının kabul edilebilir düzeyde düştüğü ve ağırlıklarının değiştiği Tablo 8'de görülmektedir. Bunların yanında faktör yapıları korunmaya devam etmektedir. AFA analizi ölçeği iyi düzeyde bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Yinelenen Ölçüme İlişkin Bulgulara Yönelik AFA analizi

Döndürme Sonrası Yük Değerleri											
Pop		Hiphop		Film		Rock		THM		Indie	
71 Pop	,811	61 Hiphop	,864	30 Film	,795	4 Rock	,790	17 THM	,811	14 Indie	,677
20 Pop	,790	74 HipHop	,740	33 Film	,761	16 BritRock	,667	60 THM	,799	44 Indie	,670
58 New Pop	,750	34 Hiphop	,450	62 Film	,580	15 R/B	,667	66 THM	,366	59 Indie	,396
Açıklanan Toplam Varyans = 56,020				Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = ,732				Cronbach'ın Alfa Sayısı= ,742			
Pop = 11,722				Barlett Küresellik Testi = 1250,460				N (madde) = 18			
Hiphop = 10,267				Serbestlik derecesi = 153				N (katılımcı) = 199			
Film = 10,128				Anlamlılık = ,000							

Yeniden alınan verilerle oluşan yeni veri setiyle uygulanan AFA analizi sonucunda Cronbach'ın Alfa sayısının düştüğü ancak iyi bir güvenilirliği temsil ettiği ($\alpha=,707$); açıklanan toplam varyans oranının kabul edilebilir düzeyde düştüğü ve ağırlıklarının değiştiği Tablo 8'de görülmektedir. Bunların yanında faktör yapıları korunmaya devam etmektedir. AFA analizi ölçeği iyi düzeyde bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Test tekrar test öncesinde verilerin korelasyonuna bakarak, önceki ve sonraki uygulama arasında benzerlik ve farklılıklar belirlemek amacıyla yeni ölçümler yapılması gerekmektedir. Veri setinin normal dağılıma uyma durumu kullanılacak olan testin belirlenmesini sağlayacaktır. Bundan dolayı Tablo 9'da görüleceği gibi tüm faktörlerdeki verilerin dağılım durumu incelenmiştir.

Tablo 9. Test-Tekrar Test Ölçümünde Verilerin Dağılım Durumu

Normallik Testi						
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Sd	Anlamlılık	İstatistik	Sd	Anlamlılık
POP	,124	398	,000	,910	398	,000
FILM	,105	398	,000	,952	398	,000
THM	,187	398	,000	,805	398	,000
HIPHOP	,104	398	,000	,941	398	,000
ROCK	,120	398	,000	,934	398	,000
INDIE	,099	398	,000	,973	398	,000

Tablo 9’da sunulan değerlere göre tekrar test için yapılan yeni veri setinin (n=199) normal dağılımda olmadığı ($p \leq 0,05$) görülmektedir. Bu nedenden dolayı ilk ve son uygulama arasındaki farkı belirlemeye yönelik olarak non parametrik Mann-Whitney U testi uygulanmasına karar verilmiştir.

Tablo 10. Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Müzik Türü		N	S.T.	S.O.	U	z	p
Pop	Test	199	192,13	38233,50	18333,500	-1,288	,198
	Tekrar Test	199	206,87	41167,50			
Film	Test	199	209,59	41707,50	17793,500	-1,756	,079
	Tekrar Test	199	189,41	37693,50			
THM	Test	199	202,23	40244,00	19257,000	-,483	,629
	Tekrar Test	199	196,77	39157,00			
HipHop	Test	199	204,50	40695,50	18805,500	-,870	,384
	Tekrar Test	199	194,50	38705,50			
Rock	Test	199	198,60	39520,50	19620,500	-,158	,875
	Tekrar Test	199	200,40	39880,50			
Indie	Test	199	193,16	38438,50	18538,500	-1,105	,269
	Tekrar Test	199	205,84	40962,50			

Tablo 10’da görüleceği gibi tüm anlamlılık puanlarında $p < 0,05$ düzeyinde bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Buna göre altı haftalık bir süre olmasına karşın ölçek aynı değerleri sergilemiş, tutarlı özellik ortaya koymuştur.

Erkek öğrencilerin yer aldığı örnekleme ilişkin geçerlik güvenirlik analizi

Daha önceki tüm geliştirilme süreçleri sadece kız öğrencilerle yürütülmüştür. Ölçeğin erkek öğrenci popülasyonunda da çalışma durumunu anlamak için sadece erkek öğrencilerle de güvenirlik ve geçerlik ölçümleri yapılmıştır. Aşağıda erkek öğrencilere uygulanan 18 maddelik ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizine ilişkin tablolar bulunmaktadır.

Tablo 11. Madde Değerleri

Madde	Madde ortalaması	Madde standart sapma değeri	Madde toplam korelasyonu
ROCK4	2,5170	1,19988	,413
POP20	2,0966	1,28142	,286
INDIE14	3,3920	1,27380	,321
FILM33	2,5398	1,37263	,258
HIPHOP61	3,9489	1,31918	,240
BRITROCK 16	2,6250	1,31638	,301
THM17	3,1705	1,31559	,327
INDIE59	2,4205	1,25331	,286
FILM62	2,3239	1,29734	,141
THM60	3,2159	1,39754	,367
HIPHOP74	3,9375	1,33591	,416
POP71	2,3864	1,25522	,355
R/B15	2,1023	1,20038	,299
POP58	2,1250	1,21714	,284
FILM30	3,4432	1,45294	,092
HIPHOP34	3,6705	1,43205	,410
INDIE44	3,1314	1,29094	,378
THM66	3,4261	1,42034	,336

Tablo 11’de görüleceği gibi özellikle film müziğini temsil eden maddelerin toplam korelasyonu Büyüköztürk (2008)’e göre düşük görünmektedir. Klasik müziği de temsil ettiği düşünülen FILM62, FILM30 ve FILM33 maddelerinin düşük madde toplam korelasyon değerlerini sergilemeleri, ölçeğin erkek öğrenci popülasyonunda kız popülasyonundaki gibi çalışmadığını göstermektedir. Bu maddelerin klasik müzikle ilgili yaylı ve senfonik müzik tınlarını içermesi, bu müzik türlerinin erkek öğrencilerde temsil edilmediğini düşündürmektedir. Aynı zamanda söz konusu müzikal tınının daha iyi temsil edilebilecek ses örneklerinin de belirlenebileceği akılda tutulmalı, mevcut maddelerin erkek popülasyonunda daha iyi madde örnekleriyle yeniden değerlendirilmesi düşünülebilir. Bu maddelerin dışında başka madde değerlerinin de düşüklüğü ölçeğin erkek popülasyonu için yeniden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu nedenle geliştirme süreci sonlandırılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu çalışmanın ilk önemli sonucu, müzik beğenisinin belirlenmesine yönelik sadece kız popülasyonunda kullanılacak olan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmiş olmasıdır.

İkinci olarak, ölçme aracının müzik beğenisini belirlemede yeni bir yaklaşımı taşıyarak, müzik beğenisinin ölçülebilirliğine yönelik bir öneri getirmesi önemlidir. Bu özelliği ile öğrencilerin hangi müzik türlerini dinlemekten mutlu olduklarının içsel duyuşa bağlı bir puanlama yaklaşımıyla belirlenmesini önermekte ve yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Üçüncü olarak, önemli bir uygulama sorununa çözüm üreterek araştırmacıların dikkatini çekecek bir ölçme aracının ortaya konmasıdır. Ölçeklerin uygulanması ve veri toplanması hem uygulanma şekline hem sürelerinden dolayı sorunlarla karşılaşılan bir konudur. Ölçek az maddeye indirgenerek, yaklaşık üç dakikalık dinletme örneği ve toplamda sekiz dakikalık bir uygulama süresi ile uygulanabilir durumdadır. Ölçek uygulanma süresine bağlı bu özelliği eğitimcileri vb. ilgilileri uygulamaya teşvik edici pratik bir nitelik taşımaktadır.

Dördüncü olarak, ölçeğin faktörel yapısı, 9-13 yaş çevresinde altı müzik stiline ilişkin baskın bir işitsel deneyim alanı olduğunu göstermektedir. Birbirinden çok farklı müzik stilleri bir okulun içinde yaşamakta ve öğrencilerin müzik stillerini oluşturmaktadır. Bu stiller arasında film müziklerinden oluşan ve klasik müzikteki yaylı gruplarının ses özelliğini taşıyan örneklerin bir faktör oluşturması, klasik müzik örneklerinin belli bir öğrenci grubunda temsil edildiğini düşündürmektedir. Ayrıca baskın madde yüklerinden oluşan geleneksel müzik stiline halk müziğinin Türk sanat müziği ve arabesk eğilimini de taşıdığı, dolayısıyla halk müziğini beğenen öğrencilerin, geleneksel diğer müzik türlerine de işitsel olarak yatkın oldukları ileri sürülebilir.

Beşinci olarak, geliştirilen ölçeğin cinsiyet farklılıklarına göre karşılaştırılması yapıldığında ölçeğin erkek cinsiyet grubunda geçerli olmadığına bulunması önemli bir bulgudur.

Altıncı olarak, uygulama sonrası ölçek sonuçlarının müzik temelli veya disiplinlerarası çalışmalarda fikir vermesi beklenilebilir.

5.2. Öneriler

Bu sonuçlar bağlamında müzikal beğeni ölçeğinin geliştirilmesi yeni önerileri de doğurmaktadır.

1. Ölçeğin daha çeşitli yaş gruplarında, farklı sosyo-ekonomik ve sosyo kültürel kesitlerde yeniden ölçümlerinin yapılarak uygulanma popülasyonunun genişletilmesi,
2. İşitsel deneyime dayalı bir ölçmeyi temel alması itibariyle kuramsal olarak çerçevesinin güçlü şekilde tartışılması ve kurgulanması,
3. Çevrim-içi bir ortama taşınması,
4. Başka ses örnekleriyle yeni ölçek çalışmalarının yapılması,
5. Kişilerin müzik zevkinin belirlenmesindeki kritik zamanı anlamak adına aynı ölçekle boylamsal çalışmalarının yapılması,
6. Ölçeğin Bilim ve Sanat Merkezleri gibi kurumlarda ayrıca öğrenim gören üstün yetenekli öğrenciler tarafından uygulamaya alınması ve üstün yetenekli öğrencilerin hangi tür müzikleri tercih edildiğinin incelenmesi,
7. Ölçek geliştirme sürecinde, bazı öğrencilerin sevmedikleri müziklere karşı abartılı tepkiler verdikleri gözlemlenmiştir. Bu tepkisellik, yalnızca veri toplama sürecini değil, aynı zamanda derslerdeki toplu müzik dinleme sürelerini de önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Özellikle erkek popülasyonunda verilerin güvenilirliği zedelenmiş olabilir. Bu durumun altında yatan psikolojik nedenlerin, bu alanda araştırma yapmak isteyen gözlemci ve araştırmacılar tarafından incelenmesi önerilmektedir.
8. Xu (2024), müzik eğitiminin müzik tercihlerine etkilerini incelediği çalışmasında, çocukların çeşitli müzik türlerine maruz bırakılmasının, birçok müzik stilini tanımalarına olanak sağladığını belirtmiştir. Bununla birlikte, belirli bir kültüre veya müzik stiline odaklanan müfredatların, diğer stillere veya kültürlere karşı önyargı geliştirebileceğini ifade etmiştir. Bu çalışmada, öğrencilere on beş farklı müzik türü dinletilerek, farklı müzik kültürlerini tanımaları ve merak etmeleri teşvik edilmiştir. Bu durum, müzik öğretmenlerine şu öneriyi sunmaktadır: Müfredat ve ders kitaplarındaki şarkı örnekleri ile öğrencilerin dinlediği şarkılar arasında anlamlı bir fark varsa, öğrencilerin müzik dünyalarına hitap eden, yaşlarına

uygun örneklerle birlikte popüler müzik öğelerini de içeren bir yaklaşım benimsenmelidir. Bu, öğrencilerin derse daha aktif katılımını sağlayacaktır.

9. Çalışmanın ilk aşamasında, öğrencilerden en sevdikleri üç şarkı ve şarkıcı/grup isimleri istenmiştir. Ortaokul grubu öğrencilerinin dinlediği müzikler arasında, Şenel'in (2019) "problem müzik" olarak belirttiği arabesk ve rap türlerinin yoğunluğu dikkat çekmiştir. 9-10 yaşındaki çocukların en sevdikleri müzikler arasında yaşlarına uygun olmayan arabesk, rap ve hip-hop kültürünün bulunması, ergenlik döneminde daha depresif ve negatif duygu durumlarının gelişebileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle, kurum öğretmenlerinin aynı müzik türünü yansıtan, öğrencilerin yaşlarına uygun müzik örneklerini tavsiye etmeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abeles, H. F. (1980). Responses to music. In D. A. Hodges (Ed.), *Handbook of music psychology* (pp. 105–140). Washington, DC: National Association for Music Therapy.
- Akçay, Ş. Ö. ve Erden, E. (2020). Türkiye’de müzik beğenisi üzerine yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik yöntemle incelenmesi. *Sanat Dergisi*, (36), 117-134.
- Ayas, A., Çimer, A., Ekiz, D., Özmen, H., Çalık, M., Yiğit, N., Özsevgeç, T., Palancı, M., Aktekin S., Altun T., İskurt, Ö. G. E. ve Akyıldız, Ö. G. S. (2013). Eğitim bilimine giriş. *Eğitimle İlgili Temel Kavramlar*, 2-12.
- Alver, T., and Sazak, N. (2022). Evaluation of middle school students’ inclinations towards music: Karasu town example. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education*, 3 (2), 39-56.
- Baki, A., ve Gökçek, T (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Bektaş, C. (2023). Popüler müziklerde beğeni farklılıklarının kültürel çözümlemesi: Türkçe pop örneği, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Bennett, A. (2008). Towards a cultural sociology of popular music. *Journal Of Sociology*, 44 (4), 419-432.
- Biricik, E. D. (2007). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzikal bilgi düzeyi ile müzikal beğenileri arasındaki ilişki*. Master's thesis, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Bonneville-Roussy, A., Rentfrow, P. J., Xu, M. K., and Potter, J. (2013) Music through the ages: Trends in musical engagement and preferences from adolescence through middle adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105 (4), 703-717.
- Bozkurt, S. S., Zahal, O., ve Uyan, Z. D. (2015). Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (39), 541-567.
- Brittin, R. V. (2014). Children’s preferences for sequenced accompaniments: The influence of style and perceived tempo. *Journal of Research in Music Education*, 62 (4), 393-405.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cattell, R.B. and Saunders, D.R. (1954). Musical preferences and personality diagnosis: I. A factorization of one hundred and twenty themes. *The Journal Of Social Psychology*, 39 (1), 3-24.
- Çelikoğlu, F. (2019). *Flüt eğitiminde blues doğaçlama çalma becerisini geliştirmeye yönelik öğretim tasarımı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çerezcioğlu, A. B. (2014). Indie müzikte tanım ve sınıflandırma problemi. *Folklor/Edebiyat*, 20 (78), 91-106.

- Çevik, B. (2007). Ortaokul öğrencilerinin müzik tercihleri ve bu tercihlerde etkili olan faktörler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 123-138.
- Ck, S. and Singh, M. (2024). Study of music preference and personality in young adults. *Educational Administration: Theory and Practice*, 30 (4), 8585-8596.
- Çınardal, F. C. (2023). Spotify’da en çok dinlenen Türkçe şarkılara yönelik bir inceleme. *Electronic Turkish Studies*, 18(2).
- Çiftçi, E. (2010). Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 149-161.
- Creswell, W. J., and Plano Clark, V. L. (2014). Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi. Y. Dede, S. B. Demir (Çev. Ed.), Anı Yayıncılık.
- Çuhadar, C. H. (2016) Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Delsing, M. J. M. H., ter Bogt, T. F. M., Engels, R. C. M. E. and Meeus, W. H. J. (2008) Adolescents music preferences and personality characteristics. *European Journal of Personality*, 22 (2), 109-130.
- Denora, T. (2000). Music in everyday life. Cambridge: *Cambridge University Press*.
- De Vries, P. (2010). What we want: The music preferences of upper primary school students and the ways they engage with music. *Australian Journal of Music Education*, (1), 3-16.
- Doğan, U. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin müzik beğeni ve tercihlerinin çeşitli değişkenler yönünden incelenmesi (Sivas/Zara Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (76), 1579-1600. <https://doi.org/10.17755/Esosder.669678>
- Droe, K. (2006). Music preference and music education: a review of literature. *Update: Applications Of Research in Music Education*, 24 (2), 23-32.
- Duman, S. (2007). Rock müziğin doğuşu ve Türk rock müziği. 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi* (Ankara, 10-15 Eylül 2007), Bildiri Kitabı, 239-250.
- Ercan, H. (2014). Klasik batı müziği eğitimi veren devlet konservatuvarı müzik lisans öğrencilerinin müzikal beğenileri ve müzik dinleme alışkanlıklarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2255-2268.
- Erdal, B. (2009). Müzik tercihi ve kişilik ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33 (2), 188-196.
- Erdal, B. ve Ok, Ü. (2012). Müzik tercihinde inanç biçimlerinin rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (5).
- Farnsworth, P. R. (1950). Musical taste: Its measurement and cultural nature (Stanford University Publications, University Series, *Education-Psychology*, Vol. 2, No. 1. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Frith, S. (1996). Music and identity. In S. Hall and P. Du Gay (Eds.), *Questions Of Cultural Identity*. Thousand Oaks, Ca: Sage.

- Furini, M. and Fragnelli, F. (2024). Social music discovery: an ethical recommendation system based on friend's preferred songs. *Multimedia Tools and Applications*, 1-15.
- Gagne, J. P. (2024). What My Music Says About Me: Re-evaluating the 'Badge' Function of Music in the Context of Streaming. *Young*, 32 (3), 330-345.
- Gembris, H., and Schellberg, G. (2003). Musical Preferences of Elementary School Children. 5. *Triennial ESCOM Konferansı Bildirileri* 8 (1), 13-25.
- George D. and Mallery P. (2003). *Spss For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference*. 11.0 Update. (4th Ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Gordon, E. (2007). *Learning Sequences In Music: A Contemporary Learning Theory*. Chicago: GIA Publications.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Haack, P. A. (1980). The behavior of music listeners. In D. A. Hodges (Ed.), *Handbook of music psychology* (pp. 141–182). Washington, DC: National Association for Music Therapy.
- Hargreaves, D. J. and North, A. C. (1997). The development of musical preferences in childhood and adolescence. *British Journal of Music Education*, 14 (1), 51-74.
- Hevner, K. (1930). Tests for the aesthetic appreciation in the field of music. *Journal of Applied Psychology*, 14, 470–477
- Huang, Y. (2024). On the cultivation of music aesthetic quality in music appreciation of teenagers. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 257-263.
- Hazır, I. K. (2014). Bourdieu sonrası yeni eşitsizlik gündemleri: Kültürel sınıf analizi, beğeni ve kimlik. *Cogito*, 76, 230-265.
- İmik, Ü. (2007). *Sosyal statünün müziksel beğeniye etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İmik, Ü. ve Haşhaş, S. (2020). Müzik nedir ve hayatımızın neresindedir. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 6 (2), 196-202. <https://doi.org/10.22252/ijca.854961>
- Juslin, P. N. and Sloboda, J. A. (Eds.). (2010). *Handbook of music and emotion: Theory, research, applications*. Oxford: *Oxford University Press*.
- Kaçmaz, D. (2017). Müzik tercihlerine ilişkin kuramsal bir inceleme. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7 (15), 141-152. <https://doi.org/10.16950/Inustd.320079>
- Kalyoncu, N. (2011). Ergenlerin televizyon müzik programı tercihleri üzerine bir araştırma. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 43-57.
- Keskin, A. (2022). Gündelik hayat ve popüler kültür yaklaşımları çerçevesinden “K-Pop”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32 (2), 783-794
- Kong, S. H. (2023). Cultural capital, cultural participation and musical preferences. *In Cultural Capital and Parental Involvement: A Comparison of Students'*

- Music Participation between Beijing and Hong Kong* (79-105). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Kowald, D., Reiter-Haas, M., Kopeinik, S., Schedl, M. and Lex, E. (2024). Transparent music preference modeling and recommendation with a model of human memory theory. In *A Human-Centered Perspective of Intelligent Personalized Environments and Systems* (113-136). Cham: Springer Nature Switzerland..
- Kumpasoğlu, B. B. ve Kutluk, F. (2022). Gündelik yaşamda müzik dinleme pratikleri; pilot çalışma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, VIII (Özel Sayı), 431-442.
- Langmeyer, A., Guglhör-Rudan, A. and Tarnai, C. (2012). What do music preferences reveal about personality?. *Journal of individual differences*.
- Leblanc, A. (1987). The development of music preference in children. *Music And Child Development*, 137-157.
- LeBlanc, A., Sims, W. L., Malin, S. A., and Sherrill, C. (1992). "Relationship between musical attitudes, self-esteem, social status, and grade level of elementary children." *Journal of Research in Music Education*, 40 (3), 227-239.
- Levitin, D. J. (2006). This is your Brain on Music. *The Science of a Human Obsession*.
- Litle, P. and Zuckerman, M. (1986). Sensation seeking and music preferences. *Personality And Individual Differences*, 7 (4), 575-578.
- Marín-Liévana, P., Magraner, J. S. B. and Nicolás, A. M. B. (2021). Students' musical preferences: Towards recognition of their cultural identities. *Vivat Academia*, 24 (154), 43-67.
- Matrosova, K., Moussallam, M., Louail, T. and Bodini, O. (2024). Depict or discern? Fingerprinting musical taste from explicit preferences. *Transactions of the International Society for Music Information Retrieval (TISMIR)*, 7 (1), 15-29.
- Mercurio, M. (2024). *Predicting Socio-Political Attitudes Through Personality and Musical Preference* (Doctoral dissertation, Capella University).
- Meyer, L. B. (1954). *Emotion and meaning in music* (Doctoral dissertation, The University of Chicago).
- Mccown, W., Keiser, R., Mulhearn, S. and Williamson, D. (1997). The role of personality and gender in preference for exaggerated bass in music. *Personality And Individual Differences*, 23 (4), 543-547.
- Mulder, J., Bogt, T. T., Raaijmakers, Q. and Vollebergh, W. (2007). Music taste groups and problem behavior. *Journal of youth and adolescence*.
- Nizamoğlu, P. (2019). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin duygu durumlarına göre müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- North, A.C., Hargreaves, D.J. and Hargreaves, J.J. (2004). Uses of music in everyday life. *Music Perception*, 22 (1), 41-77.
- North, A. C. and Tarrant, M. (2006). Musical preferences. In S. Hallam, I. Cross, and M. Thaut (Eds.), *The Oxford handbook of music psychology* (2nd ed., pp. 263-281). Oxford University Press.

- North, A. C. and Hargreaves, D. J. (2007). Lifestyle correlates of musical preference: 3. Travel, money, education, employment and health. *Psychology of music*, 35 (3), 473-497.
- Nowak, R. and Nowak, R. (2016). Music taste as assemblage. consuming music in the digital age: Technologies, *Roles and Everyday Life*, 99-125.
- Rentfrow, P. J. and Gosling, S. D. (2003). The do re mi's of everyday life: The structure and personality correlates of music preferences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 1236-1256.
- Schäfer, T. (2008). *Determinants Of Music Preference*. Unpublished Doctoral Dissertation, Chemnitz Technical University.
- Schäfer, T. and Sedlmeier, P. (2009). From the functions of music to music preference. *Psychology of Music*, 37 (3), 279-300.
- Schäfer, T., Sedlmeier, P., Städtler, C. and Huron, D. (2013). The Psychological Functions Of Music Listening. *Frontiers in Psychology*, 4, 511.
- Schwartz, K. D. and Fouts, G. T. (2003). Music preferences, personality style, and developmental issues of adolescents. *Journal of youth and adolescence*, 32, 205-213.
- Szabó, N., Földi, F., Oo, T. Z., Csizmadia, G. and Józsa, K. (2024). Musical Preferences among Students Aged 9–19: A Study on Musical Genres and Styles. *Education Sciences*, 14 (3), 290.
- Şendurur, Y., ve Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarla bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1). <https://doi.org/10.17693/Yunus.21364>
- Şenel, O. (2019). Problem müzik kavramı ve bir problem müzik türü olarak arabesk. *The Journal of Academic Social Science*, 2 (2), 209-224.
- Taydaş, O. ve Sert, H. (2021). Bir popüler kültür ögesi olarak arabesk müziğin çevreden merkeze yolculuğu. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), 210-222.
- Tayyebi, S.F., Demir, Y., Nemutlu, M., and Karadoğdu, C. (2019). Graphical layout of the musical preferences studies: An overview on how the studies on musical tastes are conducted. *Art And Design Review*, 8 (1), 6-30.
- Ter Bogt, T. F., Delsing, M. J., Van Zalk, M., Christenson, P. G. and Meeus, W. H. (2011). Intergenerational continuity of taste: Parental and adolescent music preferences. *Social Forces*, 90 (1), 297-319.
- Töreyn, A. M. (2016) Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi. *Müzik Eğitimcileri Derneği (Müzed) Dergisi*, (5), 4-5.
- Turhal, E., ve Varış, Y. (2022) Türkiye’de müzik ve değerler eğitimi konularında yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Online Journal Of Music Sciences*, 2(2), 264-283. <https://doi.org/10.31811/Ojomus.1203790>
- Varol T. E., (2012). *Rock, metal müzik grupları için albüm tasarımında kullanılan öğelerin incelenmesi ve tasarım uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Västfjäll, D. (2001). Emotion induction through music: A review of the musical mood induction procedure. *Musicae Scientiae*, 5 (1), 173-211.
- Vural, T. ve Açıkgöz, Ö. (2020). Adana ilinde yaşayan Z kuşağının müzikal beğenileri. *Eurasian Journal Of Music And Dance*, (17), 129-158.
- Yener, S. (2006). *Liseler için müzik, lise 1 ders kitabı*, İstanbul: Ilıcak Matbaacılık.
- Zuckerman, M. (1994). Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking. *Cambridge University Press*.
- Wimalaweera, R. and Gammedda, L. (2023). A review on music recommendation system based on facial expressions, with or without face mask. *Authorea Preprints*.
- Xu, L. (2024). Sounding habitus: An interdisciplinary study on the factors influencing musical preferences. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 374-380.
- http-1:**<https://Ekitap.Ktb.Gov.Tr/Tr-80315/Osmanli-Donemi-1299-1922.Html>
26.02.2024 13.25 (Erişim Tarihi: 28.02.2024)
- http-2:**https://www.youtube.com/watch?v=CTxuXzzaZmc&ab_channel=TRTRadyo
(Erişim Tarihi: 28.02.2024)

EKLER

EK- 1. Müzik Beğenisi Eğilim Formu

NO	AD SOYAD	1. ŞARKI - SANATÇI	2. ŞARKI - SANATÇI	3. ŞARKI - SANATÇI
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

Çizelgede yer alan bilgilerin eksiksiz doldurulması gerekmektedir. Vakıflar Ortaokulu öğrencilerinin Müzik Beğenileri'nin hangi türler olduğunun tespiti amaçlanmaktadır. Liste sırasına göre doldurulması rica olunur. Gelmeyen arkadaşlarımızın sütununu atlayarak doldurunuz.

EK- 2. Müzik Beğeni Ölçeği

MÜZİK BEĞENİ ÖLÇEĞİ

Ortaokul öğrencilerinin hangi müzik stillerini benimsediğini anlamak amacıyla, başta öğrenci kimlik bilgilerini eksiksiz doldurmanız ve sonrasında sizlere sunulan maddeleri kendi beğeniniz doğrultusunda doldurmanızı rica ediyorum. Bilimsel çalışmaya özenle verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederim.

ÖĞRENCİ KİMLİK BİLGİLERİ

AD-SOYAD :

SINIF-NUMARA :

YAŞ :

Aşağıdaki maddeleri eksiksiz bir biçimde doldurunuz.

1. Daha önce müzik eğitimi aldınız mı? Evet Hayır
2. Çevrenizde sizin müzik zevkinizi en çok etkilediğini düşündüğünüz kişiyi işaretleyiniz.
 Annem Babam Kardeşim Arkadaşım Akrabalarım Öğretmenim
Diğer :.....
3. Aşağıda sizlere sunulan müzik stillerinin hepsini, beğeninize uygun olarak 1-5 rakamları arasında puanlayınız. Müzik stili hakkında bir bilginiz olmadığını düşünüyorsanız; bilmiyorum seçeneğini işaretleyiniz.

	Müzik Stilleri	1	2	3	4	5	Bilmiyorum
1	K-pop						
2	New Pop						
3	Latin Pop						
4	Ana Türk Akımı Pop						
5	AutoTune Pop						
6	Arabesk Pop						
7	Indie						
8	Brit-Rock						
9	Rock						
10	Film Müzikleri						
11	R&B						
12	Hip Hop						
13	THM						
14	TSM						
15	Arabesk						

EK- 2. Müzik Beğeni Ölçeği Devamı

Şimdi sizlere dinletilecek olan kısa müzikleri beğeninize uygun olarak (1) ”En az beğendim” - (5) ”Çok beğendim” arasında puanlayınız.

Şarkı No.	Puanlama				
1. Şarkı	1	2	3	4	5
2. Şarkı	1	2	3	4	5
3. Şarkı	1	2	3	4	5
4. Şarkı	1	2	3	4	5
5. Şarkı	1	2	3	4	5
6. Şarkı	1	2	3	4	5
7. Şarkı	1	2	3	4	5
8. Şarkı	1	2	3	4	5
9. Şarkı	1	2	3	4	5
10. Şarkı	1	2	3	4	5
11. Şarkı	1	2	3	4	5
12. Şarkı	1	2	3	4	5
13. Şarkı	1	2	3	4	5
14. Şarkı	1	2	3	4	5
15. Şarkı	1	2	3	4	5
16. Şarkı	1	2	3	4	5
17. Şarkı	1	2	3	4	5
18. Şarkı	1	2	3	4	5
19. Şarkı	1	2	3	4	5
20. Şarkı	1	2	3	4	5
21. Şarkı	1	2	3	4	5
22. Şarkı	1	2	3	4	5
23. Şarkı	1	2	3	4	5
24. Şarkı	1	2	3	4	5
25. Şarkı	1	2	3	4	5
26. Şarkı	1	2	3	4	5
27. Şarkı	1	2	3	4	5
28. Şarkı	1	2	3	4	5
29. Şarkı	1	2	3	4	5
30. Şarkı	1	2	3	4	5
31. Şarkı	1	2	3	4	5
32. Şarkı	1	2	3	4	5
33. Şarkı	1	2	3	4	5
34. Şarkı	1	2	3	4	5
35. Şarkı	1	2	3	4	5
36. Şarkı	1	2	3	4	5
37. Şarkı	1	2	3	4	5
38. Şarkı	1	2	3	4	5

Şarkı No.	Puanlama				
39. Şarkı	1	2	3	4	5
40. Şarkı	1	2	3	4	5
41. Şarkı	1	2	3	4	5
42. Şarkı	1	2	3	4	5
43. Şarkı	1	2	3	4	5
44. Şarkı	1	2	3	4	5
45. Şarkı	1	2	3	4	5
46. Şarkı	1	2	3	4	5
47. Şarkı	1	2	3	4	5
48. Şarkı	1	2	3	4	5
49. Şarkı	1	2	3	4	5
50. Şarkı	1	2	3	4	5
51. Şarkı	1	2	3	4	5
52. Şarkı	1	2	3	4	5
53. Şarkı	1	2	3	4	5
54. Şarkı	1	2	3	4	5
55. Şarkı	1	2	3	4	5
56. Şarkı	1	2	3	4	5
57. Şarkı	1	2	3	4	5
58. Şarkı	1	2	3	4	5
59. Şarkı	1	2	3	4	5
60. Şarkı	1	2	3	4	5
61. Şarkı	1	2	3	4	5
62. Şarkı	1	2	3	4	5
63. Şarkı	1	2	3	4	5
64. Şarkı	1	2	3	4	5
65. Şarkı	1	2	3	4	5
66. Şarkı	1	2	3	4	5
67. Şarkı	1	2	3	4	5
68. Şarkı	1	2	3	4	5
69. Şarkı	1	2	3	4	5
70. Şarkı	1	2	3	4	5
71. Şarkı	1	2	3	4	5
72. Şarkı	1	2	3	4	5
73. Şarkı	1	2	3	4	5
74. Şarkı	1	2	3	4	5
75. Şarkı	1	2	3	4	5

EK- 3. 18 Maddelik Müzik Beğeni Ölçeği

MÜZİK BEĞENİ ÖLÇEĞİ

Ortaokul öğrencilerinin hangi müzik stillerini benimsediğini anlamak amacıyla, başta öğrenci kimlik bilgilerini eksiksiz doldurmanızı ve sonrasında sizlere sunulan maddeleri kendi beğeniniz doğrultusunda doldurmanızı rica ediyorum. Bilimsel çalışmaya özenle verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederim.

ÖĞRENCİ KİMLİK BİLGİLERİ

AD-SOYAD :
SINIF-NUMARA :
YAŞ :

Şimdi sizlere dinletilecek olan kısa müzikleri beğeninize uygun olarak (1) "En az beğendim" - (5) "Çok beğendim" arasında puanlayınız.

Şarkı No.	Puanlama				
1. Şarkı	1	2	3	4	5
2. Şarkı	1	2	3	4	5
3. Şarkı	1	2	3	4	5
4. Şarkı	1	2	3	4	5
5. Şarkı	1	2	3	4	5
6. Şarkı	1	2	3	4	5
7. Şarkı	1	2	3	4	5
8. Şarkı	1	2	3	4	5
9. Şarkı	1	2	3	4	5
10. Şarkı	1	2	3	4	5
11. Şarkı	1	2	3	4	5
12. Şarkı	1	2	3	4	5
13. Şarkı	1	2	3	4	5
14. Şarkı	1	2	3	4	5
15. Şarkı	1	2	3	4	5
16. Şarkı	1	2	3	4	5
17. Şarkı	1	2	3	4	5
18. Şarkı	1	2	3	4	5

EK- 4 İşitsel Anket Geliştirmede Yararlanılan Kaynak Şarkılar(75) Listesi

A	ARABESK	ŞARKI İSMİ	F	AUTO TUNE POP	ŞARKI İSMİ
1	Ceylan Koynat	Sonbahar	1	Güneş	Suçlarımdan biri
2	Hakan Çebi	80'ler Arabesk Tonları	2	Reynmen, Zeynep B.	Yalan
3	Gülden Karaböcek	Diyemedim	3	Vio, Ezhel	İz Bırak
4	Hüseyin Altın	Niye Doğdum	4	Sefo, Revart	Yarım kalır
5	Devran Çağlar	Sahte Sevgililer	5	Kesha	Take it off
B	K-POP	ŞARKI İSMİ	G	ANA AKIM TÜRK POP	ŞARKI İSMİ
1	SEVENTEEN	PANG	1	Kenan Doğulu	Doktor
2	LOONA	Satellite	2	Serdar Ortaç	Parodi
3	Hyolyn	No Thanks	3	Mustafa Sandal	Kim Bilir Kim?
4	HYO	Think About Me	4	Hande yener	Naber?
5	Weki Meki	La La La	5	Demet Akalın	Esiyor
C	NEW POP	ŞARKI İSMİ	H	INDIE	ŞARKI İSMİ
1	(G) I-DLE	Change	1	Kaan Boşnak	Yorgunum ve Ağrılar
2	KÖFN	Bul Beni	2	Yüzyüzeyken Konuşuruz	Sandal
3	Sufle	Al hepsini	3	Can Ozan	Üzdünüz Beni
4	Sigrid	Strangers	4	Sedef Sebüktekin	Sen istersin
5	Astrid S	Come first	5	Daima	Daima
D	ROCK	ŞARKI İSMİ	I	BRIT ROCK	ŞARKI İSMİ
1	Audioslave	Show Me How to Live	1	Manic Street Preachers	Motorcycle Emptiness
2	Bush	Loneliness is a Killer	2	Razorlight	In the Morning
3	Cassette	September Rain	3	Noel Gallagher's High..	In the Heat of the Moment
4	Nickelback	San Quentin	4	Kaiser Chiefs	I Predict a Riot
5	Bon Jovi	I'd Die For You	5	Oasis	Standy By Me
E	HIP HOP	ŞARKI İSMİ	J	FİLM MÜZİKLERİ	ŞARKI İSMİ
1	Nefret	İstanbul	1	Hans Zimmer	A Way of Life
2	Da poet, Ceza	Kördüğüm	2	Hans Zimmer	Day One
3	Erci E	Bin Arabama	3	Henry Jackman	First Class
4	Abluka Alarm	Günlüklerim Aylık Olmuş	4	London Metropolitan	Main Titles from Band of Brothers
5	Birol Giray	Flu	5	Main Title	Rachel Portman

EK. 4 Devamı

K	R / B	ŞARKI İSMİ	O	LATİN POP	ŞARKI İSMİ
1	Destiny's Child	Brown Eyes	1	Ricky Martin	Cancion Bonita
2	Christina	Aguilera	2	Shakira, R Alejandro	Te felicito
3	Kelly Price	She Wants You	3	Danna Paola	Mala Fama
4	Sugababes	too lost in you	4	Maria Becerra	Automatica
5	Keyshia Cole, Monica	Trust	5	Lejos Del Cielo	Rauw Alejandro
L	ARABESK POP	ŞARKI İSMİ	(*) İşaretli THM bölümündeki şarkılar için https://www.youtube.com/watch?v=CTxuXzzaZmc&ab_channel=TRTRadyo adresinden yararlanılmıştır. (http-2) Ankette son olarak kullanılan 18 maddelik şarkı örneklerini öğrenmek için _____ adresi üzerinden tarafıma iletişime geçebilirsiniz.		
1	Ahsen Ertosun	Hangisi			
2	Kerim Araz	Gözüme Baka Baka			
3	Yaren Doğan	Kaktüs			
4	Zehra	Çok seviyorum			
5	Aydın Kurtoğlu	Bırakın			
M	THM*	ŞARKI İSMİ			
1	TRT Radyo	Seçmeler			
2	TRT Radyo	Seçmeler			
3	TRT Radyo	Seçmeler			
4	TRT Radyo	Seçmeler			
5	TRT Radyo	Seçmeler			
N	TSM	ŞARKI İSMİ			
1	Göksel Baktagir	Hicaz Garip Semaî			
2	M. Hakan Güler	Unutamam Seni			
3	TRT Radyo	Seçmeler			
4	TRT Radyo	Seçmeler			
5	Aziz Türk Sanat Müziği Grubu	Klarinet Açış Taksim			

EK- 5. Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 13.12.2023-E.326089

T.C
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KOMİSYONU
ONAY BELGESİ

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. H. Hakan OKAY'ın Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Osman Nuri ÖZEN ile birlikte hazırladığı **“Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Beğenisinin Belirlenmesine Yönelik İşitsel Özellikte Bir Anketin Geliştirilmesi”** isimli çalışmalarını için bilimsel etik kurul onay belgesi talebi komisyonumuzca değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur. 06.12.2023

Komisyon Başkanı
Prof. Dr. Bayram ŞAHİN

Prof. Dr. Elif ÇİMEN
Üye

Prof Dr. Sebahattin KARAMAN
Üye

Prof Dr. Salim ÇONOĞLU
Üye

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN
Üye

